

INSTITUTUL DE IGIENĂ ȘI IGIENĂ SOCIALĂ, CLUJ

Director : Prof. Dr. I. MOLDOVAN.

ANTROPOLOGIA

ÎN STAT

CA ȘTIINȚĂ ȘI CA OBIECT DE ÎNVĂȚĂMÂNT

BCU Cluj / Central University Library Cluj

DE

I. FĂCĂOARU

BCU Cluj-Napoca

RBCFG 2008 02706

CLUJ, 1938

TIPOGRAFIA „UNIVERSALA“ S. A. PIAȚA CUZA VODĂ 16.

Damianului Alex. Vapardatu
 Profesor Universitar
 omajul respectuos al autorului

Cele din urmă ședințe ale Societății Române de Antropologie din Cluj pe anul 1935—36 erau consacrate în întregime desbaterilor în legătură cu o problemă de învățământ: dacă antropologia și științele adiacente ei ar putea fi introduse în învățământul nostru, în ce școli anume și dacă această reformă ar fi oportună și utilă.

Comisiunea delegată cu studiul acestei chestiuni alcătuită din Profesorul etnograf R. V u i a, din Docentul C. V e l l u d a și Dr. I. Făcăoaru își depuse raportul, care după vii discuții și cu unele modificări adăugite în plenul câtorva ședințe, conținea în esență următoarele:

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1. Din motive de ordin cultural, științific și național, este indicat și util să se introducă imediat în școala secundară noțiuni de antropologie, etnografie și etnologie.

2. În învățământul superior să se introducă aceleași discipline, condiție preliminară introducerii lor în școala secundară, iar la facultatea de medicină să se introducă știința eredității și eugenia.

3. Un memoriu trebuia trimis factorilor competenți cu propuneri amănunțite și concrete privind fundamentarea și modalitatea acestei reforme.

Memoriul nu s'a redactat, iar acțiunea Societății de Antropologie în această direcție a încetat de atunci. O recentă întâmplare prielnică reactualizează această chestiune. Indemnul este de astă dată inversat și vine dela locul oficial către cei cari aveau ei datoria să seziseze forul conducător.

Sâmburele expunerii noastre este acesta: motivele cari cer să se facă loc antropologiei în învățământul nostru. Pentru limitare, lăsam de o parte științele întregitoare adiacente, direcția activității instituțiilor, publicațiile periodice de specialitate, numele întemeietorilor instituțiilor și ale profesorilor actuali din țările considerate.

Schițăm pe scurt stadiul în care se află învățământul științelor antropologice în țările de cultură numai în linii mari. Pe alocuri atingem în trecut data introducerii antropologiei în învățământul secundar și superior, pe lângă ce instituții și facultăți, sub ce titulatură sau în ce conexiune cu alte discipline îndeaproape învecinate.

Pentru a înlesni sezișarea stadiului în care se află antropologia, deosebim trei grupe de țări: 1. țările în stadiul cel mai înaintat; 2. în stadiu de mijloc, și 3. în stadiu inițial. Criteriile mai însemnate pe cari ne bizuim în această diviziune, sunt: multilateralitatea aspectelor și originalitatea în productivitatea științifică, stadiul cercetărilor antropologice asupra populației și locul dat antropologiei în universități sau școli secundare.

Ordinea grupelor și ierarhizarea țărilor înăuntrul fiecărei grupe sunt cei drept subiective, dar am făcut această determinare ținând seamă de situația faptică, așa cum reiese din referatul unui reprezentant al științelor noastre din țara respectivă.

Antropologia în țările de cultură.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Grupa I, cuprinde țările în cari științele antropologice și disciplinele învecinate sunt bine reprezentate în instituții de stat și particulare, în mai multe centre universitare și prin mai multe catedre la aceeșă universitate. Populația a fost cercetată pe o scară întinsă d. p. d. v. antropologic. Se publică numeroase lucrări, se editează periodice antropologice și se activează în societăți de specialitate vechi.

1. *Germania* este țara în care a luat naștere antropologia, Blumenbach (1775) fiind socotit ca întemeietorul ei. Constituirea antropologiei ca știință exactă în ultimele decenii se datorește în cea mai mare parte savanților germani. Cu toate acestea până de curând, nu Germania era țara, în care antropologia avea locul cel mai larg în învățământul superior. Până în 1933 erau catedre și institute de antropologie numai în 6 din cele 24 de centre universitare: în Berlin, Breslau, Jena, Kiel, Leipzig și München. Până în 1935 s'au înființat alte catedre în Berlin și Jena, iar dintre celelalte centre au acum catedre de antropologie pură ori în unire cu eredo-biologie sau eugenie următoarele centre: Frankfurt am Main, Greifswald, Köln, Königsberg și Tübingen. Unsprezece din cele mai vechi și mai frecventate universități au fost înzestrate cu catedre și institute de antropologie.

Tendința este ca pe măsură ce se formează specialiști, să se înființeze catedre de antropologie în toate centrele universitare. Studenții înșiși au o mare predilecție pentru frecventarea acestor cursuri. Uneori au luat ei inițiativa pentru creierea catedrelor de raseologie și eugenie.*

În afară de cursurile regulate cu studenții, cari încă dinainte de războiu pot lua antropologia la doctorat, se organizează cursuri de raseologie și igiena rasei cu numeroase categorii de intelectuali și profesioniști. Cu alt prilej ne-am ocupat mai deaproape de locul raseologiei în învățământul secundar (4,5). Recent, noțiuni elementare au fost introduse și în școlile primare (4,5).

Asupra programei analitice nu putem stărui aici. Cui ar avea interes să se orienteze, îi indicăm literatura cu caracter de deziderate de sub 15 și 26. Principiile dela baza învățământului antropologic și eugenic introduse în școlile germane, pot fi găsite la pag. 13 sub 23, 24, 26 și 29. Cercetările raseologice sunt sprijinite de guvern cu fonduri importante și contribuția antropologilor germani ia azi primul loc din lume.

Difuzarea cunoștințelor în cercurile intelectuale se face prin numeroase reviste de specialitate, iar în masele largi prin conferințe, broșuri și reviste. „Oficiul de propagandă și îngrijirea rasei“ existent din 1933 s'a transformat ulterior în „Oficiul pentru politica rasială“. Scopul acestei instituții centrale a partidului național socialist este să lămurească populația asupra tuturor problemelor de eredobiologie și raseologie. Tot acest oficiu are sarcina de a înlesni documentarea legiuitorului eugenic și a tuturor birourilor și organizațiilor din Reich, cu activitate teoretică și practică în această direcție.

2. *Polonia* are două centre culturale cari au contribuit încă dela începutul secolului al XIX-lea la promovarea antropologiei prin publicații științifice și prelegeri la universitate: *Vilna* și *Cracovia*. În a doua jumătate a secolului s'au creat agregații și catedre de antropologie. La începutul secolului actual, antropologia era reprezentată la toate universitățile. În 1905 ia ființă un laborator antropologic în *Varșovia*, primul în *Polonia*. Treptat se creiază numeroase Institute antropologice, așa încât azi există :

În *Varșovia*, 3 Institute pentru cercetări : laboratorul antropologic al Institutului pentru științele antropologice de pe lângă societatea

* Comitetul Asociației studenților din *Erlangen* „Asta“ s'a întrunit în *Ianuarie* 1931 pentru acest scop. Au fost 21 de voturi pentru și 2 abțineri. În petiția adresată Ministerului de Instrucțiune și Culte au cerut înființarea unei catedre pentru raseologie, cercetări rasiale (*Rassenforschung und Rassenkunde*), eugenie și ereditate.

științifică din Varșovia ; al doilea, în Institutul anatomic al universității ; și al treilea în Institutul central pentru educația fizică.

În Posen sunt : Institutul antropologic al Facultății de medicină existent din 1912, Laboratorul antropometric al Institutului de educație fizică și secția antropologică a Institutului preistoric de pe lângă Facultatea humanistă.

Catedra de antropologie și etnologie din Lwow ia o mare amploare prin ocuparea ei de către Czekanowski, fost elev al lui Rudolf Martin.

În 1920 se creiază o nouă catedră de antropologie în Vilna, în 1921 o alta în Posen. Sunt în total 5 centre universitare, majoritatea din ele cu mai multe instituții antropologice, cu laboratorii, biblioteci, periodice, muzee și lucrări de valoare.

Dacă Polonia ia locul întâiu, nu e numai pentru mulțimea școlilor antropologice sau pentru locul extrem de important ce-l are antropologia în cultura polonă, cât mai ales pentru cercetările antropologice foarte înaintate făcute asupra populației și contribuția originală a unora din aceste școli, cum e cazul celeia dela Lwow. Bibl. 32, 33.

3. Franța. — În 1855 De Quatrefages transformă „catedra de anatomie și istoria naturală a omului” în catedră de antropologie. El a devenit primul titular și catedra era prima din lume — din câte știm. Deși era partizanul „antropologiei totale”, Quatrefages a fost nevoit prin forța lucrurilor să neglijeze celelalte ramuri ale antropologiei, spre a se ocupa numai de antropologia fizică. Spre a remedia neglijarea celorlalte ramuri, Broca înființează în 1876 o instituție independentă de cele oficiale, „Școala de antropologie din Paris”, iar mai târziu a adăogit școlii un „Laborator de antropologie”, acesta însă în cadrul instituțiilor de stat. Dela început s’au creat la școala antropologică șase catedre încredințate specialiștilor : etnologie, antropologie biologică, antropologie anatomică, preistorie, lingvistică, demografie și geografie medicală.

Cu începere din 1925 au subsistat din cele 6 catedre numai 4, iar acestora li s’au adăugat alte 7, încât în prezent sunt 11 catedre : etnologia, antropologia anatomică, preistoria, lingvistica, antropologia fiziologică, antropologia zoologică, geografia antropologică, etnografia, etnografia comparată, sociologia și criminologia. — În 1936 numărul acestor catedre se reduce la 8 prin dispariția catedrelor de sociologie, etnografie comparată și a geografiei antropologice. În schimb se creiază a 9-a catedră de ereditate.

Catedra înființată de Quatrefages a devenit în 1937 „catedra

de etnologia oamenilor actuali și fosili“, păstrându-și și caracterul de antropologie totală.

În 1912 s'a fondat Institutul de paleontologie umană cu trei catedre : antropologia oamenilor fosili, arheologia preistorică și geologia cu paleontologia cuaternară.

Un ultim eveniment important în dezvoltarea antropologiei în Franța a fost creierea „institutului de etnologie“ la Sorbona, în 1925, cu 5 catedre : antropologie anatomică, antropologie fiziologică, etnografie, lingvistică și preistorie exotică. Orientarea în domeniile învecinate este întregită prin instituirea unor cursuri speciale din : antropologia biologică, psiho-fiziologia omului și a antropoidelor, geologia cuaternarului și paleontologia umană, etnografia și lingvistica Africii, Oceaniei și Asiei orientale. „Antropologia integrală“ nu și-a păstrat caracterul decât cu colaborarea mai multor specialiști. 30.

4. *Austria.* — Societatea de antropologie ființează din 1870, iar în muzeul de istorie naturală există o secție antropologică și etnografică. În 1910 s'a creat la Viena catedra de antropologie și etnologie.

Din 1923 există în Viena 3 catedre cu 3 institute separate de : etnologie, antropologie și preistorie. În la universitatea din Viena există 7 antropologi și 8 etnografi. Nu cunoaștem situația din celelalte centre universitare. 10.

5. *Italia* are meritul de a poseda la universitatea din Florența una din primele catedre de antropologie, fiind creată în anul 1869. La Roma există o catedră și un institut de antropologie. Institutul alăturat catedrei din Bologna poartă denumirea de Institutul de antropologie generală și aplicată. Catedre cu Institutele respective există și în celelalte orașe universitare : la Padova, Torino, Pavia și Neapoli. Guvernul acordă un sprijin larg studiilor și expedițiilor antropologice.

În 1937 s'a înființat sub egida universității din Florența un „Oficiu Central pentru investigații fizice și sportive asupra studenților“. 21.

6. *Elveția* posedă catedre și institute de antropologie și etnologie în Geneva și de antropologie fizică în Zürich. Tot la această universitate există o a doua catedră de etnologie și geografie. La examen antropologia are un loc larg. În Berna și în Basel există câte o catedră de etnologie cu institutul respectiv. 25.

7. *Olanda.* — Un ordinariat pentru antropologia fizică există la Amsterdam pe lângă facultatea de litere și filozofie. Pe lângă facultatea de medicină funcționează „o catedră de antropologie și terapeutică indigenilor din coloniile neerlandeze“. Tot pe lângă această facultate

există o docentură pentru ereditatea umană și antropologia fizică. La universitatea din Utrecht există o „docentură pentru ereditatea medicală”, pe lângă Facultatea de medicină și un ordinariat pentru etnografia Indiei. Dintre științele învecinate mai sunt reprezentate : „etnologia și etnografia” pe lângă facultatea de litere și filozofie, „etnografie colonială și geografia descriptivă colonială”. In Leida există un ordinariat pentru „etnografie neerlandeză în unire cu etnografia generală”. Etnologia este obiect obligator în toate centrele pentru : a) viitorii reprezentanți ai guvernului în India olandeză ; b) pentru viitorii magistrați și funcționarii din justiție ; și c) pentru studenții în geografie. 19, 34.

8. *Portugalia.* — Deși găsim publicații relative la rase și popoare încă din sec. XV, studiile științifice antropologice încep abia în anul 1857, data constituirii unei comisii pentru lucrări geologice. In anii următori, membrii comisiei au făcut studii de antropologie preistorică, au întemeiat un muzeu și au organizat congresul internațional de antropologie și arheologie preistorică din 1882. — In anul 1911 ia ființă catedra de antropologie din Lisabona de pe lângă Facultatea de știință.

Mai veche e catedra de antropologie dela universitatea din Coimbra existentă din 1885, cu un institut și un muzeu bogat. In 1911 s'au întemeiat — odată cu universitatea din Porto — și catedra de antropologie. 20.

9. *Cehoslovacia.* — Studiile antropologice asupra populației cehe sunt vechi (1882), totuși dezvoltarea științei noastre nu începe decât după renașterea noului stat, când antropologia a fost introdusă în învățământul superior, la facultatea de știință a tuturor universităților. Prin această schimbare, antropologia putea fi luată la doctorat și devenea obiect obligator pentru anumite categorii de studenți. O altă împrejurare care a contribuit în largă măsură la promovarea antropologiei a fost o donație însemnată a antropologului american de origină cehă, Hrdlička. — El a creiat și a dotat cu o mare sumă de bani o fundație cu numele lui și a soției sale decedate. Scopul acestei fundații particulare este subvenționarea anuală a cercetărilor antropologice și editarea unei reviste de specialitate sub direcția antropologului Matiegka intitulată „*Antropologie*”.

Catedre și institute există în următoarele centre universitare : la Praga, raseologie și etnografie ; tot la Praga există încă o catedră de antropologie pe lângă facultatea de științe naturale. In sfârșit la Brno (Brünn) există o altă catedră de antropologie cu institutul respectiv, tot pe lângă facultatea de Științe Naturale. 6.

10. *Ungaria.* — Publicații antropologice în limba maghiară au apărut acum 130 de ani, dar studiile sistematice își au începutul în 1875. Importanța rezultatelor congresului internațional de antropologie și preistorie ținut la Budapesta în 1876 sub conducerea lui Broca a fost un prilej binevenit, ca acel „clar văzător ministru de instrucție pe atunci, August Trefort, să înființeze în anul 1881, o catedră și un institut de antropologie, pe lângă facultatea de filosofie a universității din Budapesta. În ordine cronologică era a 4-a catedră în întreaga lume”.

Tot în Budapesta se înființează în 1900 un laborator de antropologie pe lângă secția etnografică a mezeului național maghiar de istorie naturală. Colecția de cranii (4000) și schelete (1500) a muzeului antropologic din Budapesta (Bartucs), din toate regiunile țării și de mare autenticitate istorică, este printre cele dintâi din întreaga lume. Cursuri și lucrări de antropologie se țin regulat în toate centrele universitare : în Pecs, în Debrețin și în Szegedin. 1.

11. *Japonia.* — Cel mai mare merit în promovarea antropologiei în Japonia revine Societății japoneze de antropologie, înființată la 1884 din inițiativa a 4 studenți universitari, cari nu treceau de 22 de ani. Fără sprijinul oficialității sau al vreunei instituții, fără sprijinul moral al unor bătrâni cu nume cunoscut, fără nici un sprijin financiar de nicăeri, ei au reușit să așeze țara lor și în această privință printre cele dintâi din lume.

Celor 4 inițiatori li s'au mai alăturat alți 6. Viața acestei societăți științifice și a științei antropologice s'a consolidat datorită entuziasmului celor 10 membri fondatori. Unul din inițiatori (Tsuboi) a desfășurat o intensă activitate științifică publicând peste 1000 de lucrări, a devenit profesor și cel dintâi director al Institutului imperial de antropologie din Tckyo. După el, antropologia cuprinde etnografia și arheologia.

La universitatea din Kyoto prelegerile despre antropologia fizică au început din 1909. În acest centru universitar se țin prelegeri antropologice la două catedre, în cadrul facultății de medicină.

O bună situație are antropologia la Institutul de anatomie din Taihoku și la Institutul de anatomie din Seoul, unde activează doi antropologi anomi. 13, 17.

12. *Rusia.* — În Moscova există un institut antropologic cu câte un laborator somatic, antropometric și statistic, în cari lucrează 10 specialiști. Pe lângă cele trei laboratoare, institutul mai are trei secții : raseologică, antropogenetică și un muzeu antropologic. În 1870

s'a înființat o secție de antropologie și etnografie pe lângă Societatea de științe naturale din Kazan, iar în 1906 s'a creiat o docentură pentru antropologie la universitatea din Petersburg, ridicată la rangul de catedră mai târziu. Pe lângă muzeul Academiei de științe din Leningrad sunt atașate o secție antropologică și un birou pentru studiul grupelor sanguine.

În 1919 s'a creiat o catedră de antropologie la facultatea de fizico-matematici din Moscova. Tot aici există un birou antropometric în cadrele comisariatului național al sănătății. În 1920 s'a înființat o societate de eugenie la Moscova și în 1921 un birou de genetică la Leningrad. Cercetările antropologice sunt protejate și susținute de stat. 18, 31.

13. *Finlanda* are o catedră de antropologie din 1926, pe lângă facultatea de medicină și științe naturale din Helsinki. Din anul 1935 mai are încă o catedră de antropologie fizică pe lângă facultatea de medicină dela aceeaș universitate. Prelegeri asupra unor probleme generale de antropologie, genetică și eugenie se țin regulat la universitatea din Helsinki. * 7.

14. *Argentina* are o catedră de etnografie și 2 catedre de antropologie: una în La Plata pe lângă facultatea de științe naturale și alta în Buenos Aires pe lângă facultatea de litere și filozofie. 8.

Grupa II. însumează țările în cari antropologia și științele adiacente sunt parțial introduse. Au o singură catedră de antropologie sau de biologia rasei și un singur institut sau un singur extraordinariat, dar cu catedre de altă specialitate, cari dau totuși antropologiei un loc important. Antropologia poate fi o simplă anexă deseori neglijată în restul centrelor univesitare, când sunt mai multe din acestea. Studiul antropologiei e obligator cel puțin la o universitate, pentru o anumită categorie de studenți. Cu mai puține publicații de specialitate. Cercetările asupra populației sunt restrânse. Societățile de specialitate nu există sau sunt de dată recentă.

15. *Suedia și Norvegia.* — Cu toată dezvoltarea celorlalte științe în aceste țări, antropologia este slab reprezentată. Prin introducerea indicelui cranian de către Retzius în 1832, Suedia este oarecum leagănul craniometriei. Statul însă n'a avut înțelegerea și

* Donațiile particulare au promovat într'o largă măsură cercetările și publicațiile privitoare la ameliorarea capitalului uman. Jénny Florin a donat în 1911 suma de 100.000 mărci f., iar Ossian Schauman a donat în 1922 suma de 4 milioane mărci f. Pentru informații mulțumim călduros Dlui Prof. Univ. V. T a n e r din Helsinki și legației noastre din capitala Finlandei.

solicitudinea cuvenită. Nu există nici o catedră și nici un institut de antropologie. În schimb Suedia este prima țară din lume, care a înțeles însemnătatea și utilitatea cercetărilor genetice și eugenice. — Guvernul ei a acordat subsidii bogate cercetărilor din acest domeniu. Investigațiile antropologice și-au găsit promovarea pe un drum indirect. Odată create unele catedre și institute pentru disciplinele înrudite, era firesc ca prin această activitate să fie promovate și cercetările antropologice.

În 1922, Lundborg reușește a înființa o catedră și un institut de biologia rasei în Upsala, al cărui prim director a și fost până de curând, când a fost pensionat. În prezent, acest savant lucrează la o mare operă privind antropologia laponilor. În 1918 s'a inaugurat un institut de biologie experimentală și genetică în Scania.

În Norvegia este un curent analog: de a pune pe primul plan cercetările experimentale în domeniul eredității umane și al eugeniei. Asta nu împiedecă pe acești cercetători de a iniția și investigații antropologice întinse.

În privința predării antropologiei în învățământul secundar suedez reproducem o notă din B. U. B., VI, p. 227: „În Suedia se întrodusesse de mai mulți ani eugenia, ereditatea și antropologia în învățământul secundar. Guvernul social-democrat actual a scos de curând aceste obiecte din învățământ”. 11, 12.

16. *Jugoslavia* n'are o societate de antropologie și nici o catedră sau institut. În schimb posedă o docentură pentru antropologie la universitatea din Ljubliana. Societatea de sociologie din Zagreb are o secție antropologică, iar societatea de științe naturale din Ljubliana a prevăzut înființarea unei secții pentru antropologie, genealogie și eugenie. Ca și în alte țări, în Jugoslavia antropologia s'a dezvoltat în cadrul Institutelor de Igienă ale universităților. Asta e o garanție pentru dezvoltarea ei practică (Škerlj).

Din 1906 există o catedră și un institut de etnologie la universitatea din Belgrad, la care frecventează un număr de peste 200 de studenți anual. Catedre și institute de etnologie există și în celelalte centre, la Zagreb și Skoplye.

Interesantă e introducerea etnologiei în școala secundară. În urma unui raport al profesorului T. Djorgjevic, Ministrul Instrucțiunii Publice dă o decizie în Septembrie 1930, prin care etnologia se introduce ca știință în clasa 7 a școlilor secundare din întregul regat. „Jugoslavia este primul stat în sud-estul european, care a întrodus

etnologia la Universitate și ea e deasemenea primul stat care i-a dat un loc în școlile secundare". În urma unui decret ministerial Prof. J. Erdeljanovic a publicat un manual școlar: Elemente de Etnologie, Belgrad, 1932. 22, 28.

17. *Grecia* are un muzeu antropologic la universitatea din Atena, înființat acum 50 de ani. În 1915 s'a înființat un muzeu etnologic cu ajutorul patrioților greci din toate părțile lumii. Din 1925, Atena posedă un extraordinariat pentru antropologie, pe lângă facultatea de medicină cu predarea unor discipline cum sunt: antropologie fizică, raseologie, eredo-biologie, istoria raselor, psihologia raselor, teoria descendenței și preistorie. Deși nu există încă ordinaritate, antropologia se bucură de un loc însemnat în cadrul altor catedre, cum sunt acele de anatomie, de pedagogie și de pedologie. „Societatea elenică de antropologie” există din 1924. 9.

18. *Belgia* oferă exemplul rar al unei lupte grele dusă cu tenacitate de către un mic număr de savanți împotriva obscurantismului și a egoismului, spre a face să triumfe bunul simț, cum se exprimă Fraipont. După multe vicisitudini și lungi tergiversări s'a creat în 1925 o catedră și un institut de antropologie fizică la universitatea din Liège. Printr'un alt decret regal din 12, IV. 1928 s'a admis doctoratul în științele antropologice la această universitate. Decretul regal a evitat de ambele dăți amestecul primejdios și incompetent al parlamentului. Prin crearea acestor instituții și prin instituirea doctoratului în științele antropologice, aceste științe au fost așezate pe picior de egalitate cu științele zoologice, botanice, chimice, minerale, fizice și matematice. Studiul omului a ajuns în sfârșit pe un plan de egalitate cu studiul mineralelor și animalelor. Și acest lucru a fost socotit de perseverentul luptător Fraipont ca fiind totuși o mare victorie a bunului simț. Exclamația lui dă măsura rezistenței întâmpinate. Nu cunoaștem situația în celelalte centre.

19. *Java*. — În India neerlandeză se face o netă deosebire între antropologie, — una din științele naturale și etnologie, sociologie, și preistorie, cari sunt științe spirituale. Catedre și institute speciale de antropologie nu există în această țară, totuși antropologia se predă în mod obligator doi ani la școala superioară (analoagă facultății) de medicină din Batavia. Medicul absolvent este bine orientat asupra problemelor și metodelor fundamentale și cunoaște mânăuirea instrumentariului antropometric. Orice medic este suficient de pregătit sper a executa cercetări antropologice asupra populației. 16.

20. *India*. — Cercetarea antropologică a populației începe cu anul 1903. În 1918 universitatea din Calcuta introduce un curs de etnologie. Mai pe urmă s'au introdus și cursuri pentru analiza rasială și antropologia socială. În 1920 aceste cursuri s'au întregit cu altele despre arheologie și preistorie dându-se o mai mare extindere antropologiei sociale. Investigațiile sunt dirijate către aspectul eugenic al antropologiei. 3.

Grupul III înglobează țările, în cari antropologia și științele apropiate sunt slab reprezentate. Acestea nu posedă nici o catedră sau institut de antropologie. Existența acestei științe este nominală, figurând în unire cu un alt obiect preponderent. Cursuri sau lucrări antropologice se țin ocazional, fără obligația examenelor și în cadrul altor catedre, cercetări antropologice și publicații puține, sporadice, fără ajutor din partea statului sau din partea unor instituții particulare. Fără periodice de specialitate. Fără societăți de specialitate sau acolo unde există, ele sunt de dată foarte recentă.

21. *România*, n'are nicio catedră și nicio instituție de antropologie pură. La universitatea din Iași s'a creat în 1927 pe lângă Facultatea de științe o conferință de paleontologie și antropologie, transformată în catedră în 1932.

În Cluj există pe lângă Facultatea de Litere și filosofie o catedră de etnografie. Ocazional se țin prelegeri despre antropologie la catedra de etnografie din Cluj și la Iași, dar fără cursuri speciale și fără ca antropologia să fie obligatorie ori admisă la licență sau la doctorat. În București și Cluj există câte un muzeu etnografic, ambele bine organizate. Din anul 1933 s'a înființat „Societatea Română de antropologie” cu sediul în Cluj, iar pe lângă Institutul social român din București s'a făcut loc științei noastre în secția de demografie, antropologie și eugenie din 1935. Despre stadiul cercetărilor ne ocupăm în altă parte.* (Pag. 14).

22. *Danemarca*. — Deși muzeul etnografic din Kopenhaga inaugurat în 1849 este primul din lume, deși se organizează expediții etnologice și cercetări antropologice, știința noastră nu-i reprezentată în niciun centru. Singura instituție oficială este comitetul antropologic alcătuit în anul 1903, cu scopul cercetării populației din p. d. v. antropologic. Datorită acestui comitet s'a dus la bun sfârșit o serie de cercetări și s'au publicat rezultatele lor. De curând s'au pus bazele unui institut pentru ereditatea umană cu ajutorul Fundației Rocke-

* Pentru Rusia, Belgia și România, bibl. e sub 1, 5, 2 și 14, p. 28.

feller. Concepția pe care danezii și-o fac despre locul antropologiei în ierarhia celorlalte științe aparține trecutului: de curând au creat o catedră pentru „preistoria nordică” la universitatea din Copenhaga, după ce fînța demult în acelaș centru o catedră pentru „arheologia clasică”. 2.

23. *Bulgaria.* — Primele cercetări antropologice asupra populației bulgare au fost făcute de streini, după eliberarea țării de dominația turcă. În anul 1896 s'a alcătuit sub egida statului un comitet național pentru cercetarea populației. Atunci s'au măsurat mai multe mii de soldași și școlari, din toate părțile țării, încât azi se cunoaște distribuția unui mare număr de caractere somatice, inclusiv complexul pigmentar. (Foarte probabil fără analiza componenței rasiale). Antropologia nu-i reprezentată prin nici o organizație sau instituție, în schimb există în Sofia o societate de eugenie cu o periodică „Poporul și urmașii”. 27.

24. *Țările Baltice:* Letonia, Estonia și Lituania sunt lipsite de orice organizație sau instituție antropologică. Facultățile de medicină din Reval (Tallinn), Riga și Kowno (Kaunas) tratează problemele antropologice ocazional și în mod cu totul secundar. În cercul oamenilor de cultură din aceste trei țări există o curioasă dispoziție de antipatie împotriva raseologiei. Aceeaș aversiune au și pentru alte discipline aflate în suferință cum sunt: istoria mondială, istoria culturii, etnografia, geografia și filologia. Referentul face aluzie la trecutul acestor state și găsește întemeiate motivele psihologice ale acestei aversiuni pentru anumite științe. 14.

Un tablou sinoptic care ar fi cuprins toate țările cu distribuția instituțiilor antropologice pe facultăți, ne-ar fi fost de mare folos. Spre părerea noastră de rău nu-l putem întocmi, deoarece asemenea date lipsesc din majoritatea referatelor. Ne lipsesc și informațiile precise și recente chiar despre unele țări ca: Anglia și Statele Unite. Științele antropologice sunt de mult timp introduse în aceste țări și sunt într'un stadiu înaintat, încât ele se prenumără printre cele dintâiu.

Zusammenfassung. — I. Făcăoaru: Die Anthropologie in den Kulturländern.

Der Verfasser gibt einen Überblick auf den heutigen Zustand der Anthropologie in den verschiedenen Kulturländern. Diese werden in drei Kategorien geteilt. Die I. Gruppe enthält die Länder in denen die Anthropologie am meisten entwickelt ist: 1. Deutschland, 2. Polen, 3. Frankreich, 4. Österreich, 5. Italien, 6. Schweiz, 7. Holland, 8. Portugal, 9. Tschechoslowakei, 10. Ungarn, 11. Japan, 12. Russland, 13. Finland und 14. Argentinien. Die II. Gruppe nimmt eine mittlere Stelle ein: 15. Schweden und Norwegen, 16. Jugoslawien, 17. Griechenland, 18. Belgien, 19. Jawa und 20. Indien. Im Anfangsstadium sind die Länder der III. Gruppe:

21. Rumänien, 22. Dänemark, 23. Bulgarien und 24. die baltischen Staaten. Ausser Acht werden England, und die Vereinigten Staaten gelassen (aus Mangel an genauen Angaben), sie reihen sich jedoch unter den ersten Ländern ein. Schliesslich wird der Zustand der Anthropologie in unserem Lande betrachtet, wo die Fachstudien Mitte des XIX. Jahrhunderts anfangen. Die ersten rassendiagnostischen und sozial-anthropologischen Forschungen der Bevölkerung bei uns sind von dem Hygienischen Institut in Cluj durchgeführt worden.

Bibliografie.

ApŞRS = Arhiva pentru Ştiinţa şi Reforma Socială. BEB = Buletinul Eugenic şi Biopolitic. BŞc = Buletinul Şcolar. DÄ = Deutsche Arzteblatt. DWEV = Deutsche Wissenschaft, Erziehung und Volksbildung. RA = Revue Anthropologique. SR = Sociologie Românească. VR = Volk und Rasse. ZfR = Zeitschrift für Rassenkunde.

1. *Bartucs L.*: Die Anthropologie in Ungarn. Z.f.R. 6, p. 254.
2. *Birket-Smith K.*: Anthropologie und Völkerkunde in Dänemark. Z.f.R. 6, p. 76.
3. *Chaklodar H. C.*: Anthropology at the Calcutta University. Z. f. R. 7. p. 91.
4. *Făcăoaru I.*: Introducerea eugeniei în învăţământul german de toate gradele. BEB, VII, p. 270.
5. „ „ Realizări biopolitice şi eugenice. BEB, VII, p. 347.
6. *Frankenberger Z.*: Die Anthropologie in der Tschechoslowakei. Z.f.R. 6, p. 252.
7. *Hildén K.*: Anthropology at Helsinki. Z.f.R. 7, p. 77.
8. *Imbelloni J.*: La Antropologia en la Argentina. Z.f.R. 7, p. 83.
9. *Kumaris I.*: Die Anthropologie in Griechenland. Z.f.R. 6, p. 245.
10. *Lebzelter V.*: Anthropologie in Wien. Z.f.R. 7, p. 73.
11. *Lundborg H.*: L'Institut Suédois de Biologie des Races. RA. 35, p. 84.
12. *Lundmann B.*: Über Rassenkunde in Schweden und Norwegen. Z.f.R. 7, p. 78.
13. *Matsumura A.*: The Fifty Years' History of the Anthropological Society of Tokyo. Z.f.R. 4, p. 173.
14. *Meyer P.*: Zum Stande der Rassenkunde in Baltikum. Z.f.R. 7, p. 74.
15. *Mierke K.*: Rassenkunde und Volksschule. VR, 1933, p. 199.
16. *Mijsberg W. A.*: Anthropologie in Batavia. Z.f.R. 7, p. 90.
17. *Miyake S.*: Anthropologie in Japan. Z.f.R. 7, p. 91.
18. *Nicolaeff L.*: Aperçu des Travaux Anthropologiques effectués à Kharkow (Ukraine) au cours des dix dernières années. RA. 44, p. 120.
19. *Nyessen J. H.*: L'Anthropologie et les Medecins Hollandais. RA. 39, p. 7.
20. *Pires de Lima J. A.*: L'Anthropologie en Portugal. Z. f. R. 7, p. 81.
21. *Puccioni N.*: L'Anthropologia in Italia. Z.f.R. 7, p. 81.
22. *Raitchevitch S.*: Le développement de l'ethnologie chez les Yougoslaves. RA. 45, p. 137.
23. *Rust*: Vererbungslehre und Rassenkunde im Unterricht. DWEV, 1935, H. 3, p. 43.
24. „ „ Rassefragen im Lehrplan der Höheren Schulen. DÄ, 1938, H. 28, p. 503.
25. *Schlaginhausen O.*: Anthropologie in der Schweiz, insbesondere an der Universität Zürich. Z.f.R. 7, p. 73.
26. *Schultz B. K.*: Rassenkunde, Rassenlehre und Rassenflege als Gegenstand der deutschen Erziehung. VR, 1933, p. 122.
27. *Seisow Chr.*: Rassenforschung in Bulgarien. Z.f.R. 6, p. 245.
28. *Škerlj B.*: Anthropologie in Jugoslawien. Z.f.R. 6, p. 246.
29. *Stuckard*: Vererbungslehre und Rassenkunde in den Schulen. DWEV, 1935, H. 3, p. 46.
30. *Vallois H. V.*: L'Anthropologie en France. Z.f.R. 7, p. 79.
31. *Vichnevsky B.*: Histoire de l'Anthropologie en Russie. RA. 39, p. 109.
32. *Wroszek A.*: L'évolution de l'anthropologie en Pologne au XIX siècle. RA. 1928, 38, p. 217.
33. *Wroszek A.*: Anthropologie in Polen. Z.f.R. 1937. 6, p. 247.
34. *Zwaan Kleiweg de J. P.*: Anthropologie in Holland. Z.f.R. 7, p. 77.

Stadiul cercetărilor antropologice în țara noastră.

Primele publicații antropologice la noi sunt cu caracter didactic și s'au publicat începând din anul 1830, iar primele cercetări cranio-logicile făcute de români încep în 1872 (Obedenariu). Pittard face intense cercetări craniometrice după 1902, iar după războiu i se alătură colaboratorul său A. Donici, care și publică rezultatele privitoare la români în 1935.

Pe centre universitare, cercetări antropologice se fac în anii de după războiu la București, în Institutul de anatomie (Prof. Dr. Rainer) și la Institutul medico-legal (Prof. Dr. N. Minovici). La Cluj, două instituții se ocupă imediat după războiu cu cercetări antropologice: Institutul de anatomie și Institutul de igienă și igienă socială. Profesorul V. Papilian începe cercetările sale de craniometrie în 1920, pe cari le continuă în anii următori. Tot în acest domeniu lucrează I. Chelcea, care și publică unele studii craniometrice în 1935.

„In ceea ce privește aplicarea grupelor sanguine în studiul antropologiei, școala Clujană are prioritatea sub impulsul Profesorului I. Moldovan* (Papilian și Velluda, 14).* În 1924, S. Manuilă și G. Popoviciu stabilesc pentru prima dată indicele biologic la români. Cercetări analoge face Profesorul Rainer în cadrul monografiilor sociologice organizate de Profesorul Gusti. Subsecția de biopolitică și eugenie a „Ăstreii“ creată în 1926 de Profesorul I. Moldovan sprijină și cercetările antropologice, cari se publică în *Buletinul Eugenic și Biopolitic*, periodica Institutului de Igienă și Igienă Socială din Cluj. Studiile au fost reluate în 1934 de Râmneanțu, tot din îndemnul Profesorului Moldovan, fiind extinse pentru prima dată asupra unui mare număr de români, săcui, unguri și sași. Rezultatele au învederat originea etnică română a săcuiilor. În anii următori și în cadre mult mai restrânse studiază grupele sanguine în populația noastră Necrassov (Iași) și Demetrescu (București).

Primele cercetări mai extinse pe viu face Profesorul Pittard începând din 1902 până la războiu. Rezultatele au fost publicate treptat în fiecare an aproape, iar în 1917, 1920 și 1924 în lucrări masive.

* Pentru schijarea acestui istoric am folosit în afară de lucrarea mea publicată în l. germană în 1937 și manuscrisul citat. Mulțumesc autorilor pentru îngăduința consultării. Articolul e redactat în Iunie 1938.

Profesorul Rainer este cel dintâi dintre români care și începe cercetările sale pe viu în 1927. A comunicat primele rezultate la Academia Română în 1928, iar cercetările sale monografice din 3 sate românești le publică într'o lucrare apărută în 1937 în limba franceză.

Lebzelter a făcut cercetări pe soldați din mai toate regiunile țării în 1932 publicânduși datele în 1935. Tot în 1932, Făcăoaru întreprinde cercetări pe diferite categorii sociale în cadrul Institutului de Igienă din Cluj, cu sprijinul și îndemnul Profesorului Moldovan: surori de ocrotire, țigani de ambe sexe (1933), și începe seria monografiilor antropologice asupra populației rurale de ambe sexe din Ardeal (1934). Își publică rezultatele începând cu anul 1933.

Profesorul Papilian organizează cercetări pe viu în colaborare cu Bumbăcescu în 1933, și publică rezultatele în acelaș an. În vara anului 1937 Profesorul Papilian începe seria monografiilor antropologice în satele din Munții Apuseni. Comunicarea sau publicarea rezultatelor acestor cercetări începe chiar din acelaș an, în colaborare cu Docentul C. C. Velluda.

În ce privește capitolul raseologiei românești, trebuie să menționăm pe Victor Lebzelter. Deși materialul său e alcătuit exclusiv din soldați, însemnătatea lui stă în faptul că cercetările antropologului vienez sunt primele în țara noastră cu obiectivul unei analize diagnostic-rasiale a unui număr mai mare de soldați. Dispariția lui prea timpurie l-a împiedicat săși publice rezultatele complete.

Cele dintâi cercetări diagnostic-rasiale întreprinse de români sunt acele ale Institutului de Igienă și Igienă Socială din Cluj (Făcăoaru), asupra populației rurale de ambe sexe, în 1934. Acestea sunt inițiate în 1932 și se extind asupra diferitelor categorii sociale ca: surori de ocrotire (1932), criminali (1933), diferite grupe etnice ca unguri și săcui (1933), învățătoare (1935) și studenți de toate naționalitățile (1934 și anii următori).

Profesorul Papilian și colaboratorii, cercetează în 1937 populația moță de ambe sexe de pe Valea Arieșului, extinzându-se și asupra compoziției rasiale. Cercetările D-Sale sunt în continuare.

După înființarea societății de antropologie (1933) se alătură muncii în domeniul antropologiei și Institutul medico-legal din Cluj, de sub conducerea Profesorului Kernbach. Comunicările D-Sale din 1937—38 privesc deaproape ereditatea caracterelor morfologice. Con-

tribuții însemnate în domeniul dezvoltării fizice a noilor născuți asupra unor aspecte etnice ale antropologiei la noi au adus Docenții A. Iancu și I. Voicu. Maiorul medic O. Apostol s'a ocupat cu antropologia soldaților și are meritul unei activități de popularizare.

În direcția *socialanthropologiei* cercetările au fost inițiate la noi tot de către Institutul de Igienă și Igienă Socială din Cluj (Făcăoaru). Problema diferențierii psihice, a grupelor etnice și a componentelor rasiale intră dela începutul activității (1932) în programul de cercetări. Primele rezultate privind diferențele intelectuale și psihofiziologice dintre unele grupe etnice au fost comunicate în 1933—34.

În anii următori s'a continuat publicarea unor asemenea rezultate și în programul congresului internațional de antropologie și arheologie ținut în București în 1937, ele au avut un loc larg.

Pentru stabilirea acestor diferențe se determină inteligența cu ajutorul testelor mintale, forța musculară, gradul de validitate socială și economică, etc. în raport cu neamul, sexul, etatea, categoria socială și rasa.

Rolul antropologiei în cultura și viața socială.

Așa cum științele au fost divizate din diferite puncte de vedere în istoria gândirii, ele s'ar putea diviza foarte bine luând ca criteriu necesitatea și utilitatea lor pentru viața colectivă. Ar fi o treabă puțin simpatică, ușor criticabilă, dar nu priseseinică. Dacă teoretic lucrul e posibil, practic e foarte greu. Cine să facă o asemenea ierarhizare? Și mai ales, cum s'ar putea asigura obiectivitatea ei? Omul de gândire ca și omul de acțiune, artistul ca și tehnicianul, e convins în multe cazuri că activitatea, creația sau disciplina lui reprezintă suprema valoare. E un paradox: cu cât e mai pronunțată vocația cuiva pentru o anumită formă de creație, cu atât judecata de valoare implicată despre sine și despre alții e în general mai subiectivă, scara valorilor mai personală.

Dacă sunt motive să nu riscăm o ierarhizare a științelor în totalitatea lor, în schimb putem analiza rostul pe care l-ar putea avea antropologia și disciplinele subsumate în complexul celorlalte științe. Dacă renunțăm să aplicăm celorlalte științe etalonul utilității lor pentru comunitate, în schimb socotim că suntem în dreptul nostru să aplicăm propriei noastre științe acest etalon. Un stat mai mare și cu alte posibilități financiare ca noi, poate renunța ușor la această drămuire, care ar putea să pară meschină.

Pentru țara noastră se pune o elementară întrebare: în ce formă o anumite instituție răspunde mai bine nevoilor noastre culturale specifice? Pe urmă, dacă utilitatea instituției compensează sacrificiile materiale. Întrebările amintesc poate pragmatismul și utilitarismul american. Fundația Rockefeller nu subestimează activitatea speculativă, dar creiază institute de cercetări experimentale — cum e cazul institutului de ereditate umană din Copenhaga și subvenționează publicarea rezultatelor acestor cercetări. Fundația Carnegie — pentru a ne limita la cele două fundații americane mai mari — nu disprețuește preocupările istorice și producțiile literare, dar preferă să creieze institute în scopul cunoașterii omului și a valorilor umane naturale în scopul potențării acestor valori. Ierarhia științelor ce și-au impus aceste fundații — și ca ele multe altele la fel — este criticabilă, dar ea rămâne și dă roade.

Nu înțelegem, pe de altă parte, să exagerăm în această direcție. Forma de creație nu se poate împune. S'ar putea recurge la dirijarea muncii științifice într'un stat. Dar s'ar putea face eroarea de a se prescrie anumite activități cu anumite rezultate ca în Rusia*). Asta ar însemna violentarea naturii umane din cauzei necunoașterii ei. Uciderea spontaneității și coborîrea randamentului științific ar putea fi numai cu o condiție evitate în asemenea împrejurări: să se fi diagnosticat anterior exact vocația viitorului cercetător. În stadiul

*) Se știe că în Uniunea Sovietelor sunt interzise anumite științe și impuse altele, după cum într'o știință se impune a anumită direcție sau o anumită școală. Există în Rusia un evoluționism . . . comunist, o eugenie marxistă, o biologie la-marckistă, o antropologie antifrasistă, o genetică ambientistă, etc. Savantul care îndrăznește a publica rezultatele impuse de experiență, dar contrarii prescripțiilor, are de suferit rigorile conducerii politice.

În anul 1937 au fost arestați câțiva antropologi, pentru că îndrăzniseră să se ocupe într'o carte științifică de caracterele somatice ale evreilor.

În anul 1929 — cum raportează Cipriani — s'a organizat un congres al oamenilor de știință din Rusia, cu scopul ca pe baza rezultatelor obținute în domeniul sociologiei, economiei și al etnografiei să se precizeze anumite norme diriguitoare. S'a deviat în glorificarea idealului comunist, iar știința și-a pierdut complet caracterul ei de știință. Instituțiile antropologice sunt bine inzestrate în Rusia, direcția cercetărilor este pe de-a-ntregul practic determinată și — de netăgăduit — utilă dar cu prețul altor pierderi. Criticând aceste stări de lucruri, Cipriani se ridică împotriva sistemului „de a voi să faci din fiecare învățat un lucrător pentru o anumită temă prescrisă, în loc de a fi lăsat să-și urmeze nobilul impuls al inspirației personale și al creațiunii spontane, pe cari nici o putere umană nu va fi vreodată în stare să le supună unor norme rigide. Știința nu poate fi sluga politicii, dar politica dacă vrea să aibă succes, trebuie să se sprijine pe solide fundamente științifice“ (1).

actual al științei lucrul este încă imposibil. Dacă statul nu poate nici impune anumite activități, el nu poate nici să se desintereseze de productivitatea științifică. Statului îi incumbă totuși un rol diriguitor foarte însemnat: să utilizeze adecvat vocațiile. Să vegheze ca instituțiile lui să nu rămână sterile prin infiltrarea simplilor profesioniști, rutinari și lipsiți de vocație. O primejdie pentru știința statelor tinere, lipsite de tradiție culturală este precăderea profesionistului asupra omului de vocație. Labilitatea criteriilor pentru selecționarea meritului, toleranța în valabilitatea principiilor morale și menajarea reciprocă a intereselor personale înăbușă activitatea instituțiilor vechi și fac de prisos creierea altora noi. În asemea condiții de dezorientare statul are dreptul și datoria să-și economisească mijloacele.

Dacă antropologia este inexistentă în unele state, vina nu revine numei neînțelegerii guvernelor, ci și egoismului meschin al unora dintre cărturari. În Belgia acel care s'a opus mai îndârjit introducerii antropologiei la universitate, cerută insistent de toți profesorii unei facultăți, a fost tocmai colegul lor, profesorul Nolf, un savant de primul rang, ajuns ministru al Instrucțiunii. Impotriva acestor rutinari inerți a protestat deseori vehement antropologul Pittard, numindu-i „misonéistes et sépulcres blanchis”.

Pittard este unul din antropologii, cari au intervenit cu toată energia pentru a i se face loc antropologiei în universitate. Cu prilejul congresului internațional de antropologie ținut la Amsterdam, la care participau 25 de națiuni s'a votat o moțiune, în care se cerea introducerea învățământului regulat al antropologiei și în țările, în care un asemenea învățământ nu există încă. Într'un raport judicios spunea Pittard: „antropologia fizică, etnologia, preistoria, etnografia, antropologia criminalilor sunt discipline cari nu mai pot fi ignorate de tinerele generațiuni. Acest învățământ este util nu numai ca unul din elementele culturii generale, dar el e necesar pentru un mai bun comportament social și moral al umanității. În afară de asta, aplicațiunile sale nu pot decât amplifica rezultatele cercetărilor medicale și pedagogice ameliorându-le cu siguranță” (5, p. 122). Mai departe, raportul reliefa puțința ca antropologia să orienteze mai precis științele politice în viitor. Cu aceeaș perseverență și autoritate a intervenit pentru introducerea științelor antropologice în universitate și cu prilejul congresului internațional de antropologie din 1937 ținut la București, fiind în asentimentul tuturor congresiștilor streini și români.

De aceeaș părere — după referatul profesorului Vuia ca delegat al țării noastre — a fost și congresul antropologic și etnografic

al țărilor nord-vest europene ținut la Londra în 1934. În moțiunea votată de congres s'a cerut ca guvernele țărilor, cari n'au introdus încă antropologia și etnografia în învățământ, să ia în considerare această necesitate.

La noi, a stăruiet în acest sens începând din anul 1926 Profesorul Moldovan: „înainte de toate însă va trebui introduse ca materii principale ale învățământului de toate gradele științele cari se referă la om, la evoluția sa ca individ, națiune, specie, la legile cari îi cârmuesc viața“ . . . (11, p. 37).

De curând D^{nsa} și-a justificat pe larg dezideratul pentru creierea unei *facultăți de etnologie și biopolitică*, în care s'ar introduce pe lângă o sumă de alte discipline privind omul, familia, legile vieții și antropologia. „Studiul compoziției noastre rasiale nu-l cerem pentru a da un colorit rasist gândirii sau politicei noastre, ci pertrucă avem convingerea că acest studiu ne va putea ajuta nu numai la cunoașterea compoziției noastre rasiale, dar va permite și va ușura studiul mai precis al alcătuirii noastre sufletești și îndeosebi al variațiunii acesteia după ținuturi (12, p. 72).

Concomitent cu articolul Profesorului I. Moldovan din *Buletinul Eugenic și Biopolitic, Sociologia Românească* prin Dra Chr. Galitzi, deși considera problema sub un unghiu diferit, preconiza introducerea câtorva din aceleași științe propuse în periodica noastră, între cari locul întâi revenea antropologiei.

À doua chestiune, după aceea a introducerii acestei științe la universitate, este conexiunea antropologiei cu științele subsumate. Dacă trebuie să se introducă antropologia singură, ce ramură anume, în ce conexiune și sub ce titulatură.

Antropologie este un termen general și subînțelegem prin el un întreg complex de științe. Preconizarea capitolului sau capitolelor generale indicate a fi introduse atârnă: a) de nevoile specifice țării; b) de felul facultății; c) de forma în care antropologia există în alte centre universitare din aceeaș țară (uniformitatea e dăunătoare); d) de personalitatea specialiștilor la îndemână.

Satisfacerea tuturor acestor condițiuni e dificilă. Acel care își ia răspunderea creierii unei asemenea instituții are de armonizat necesitățile culturale ale facultății, respectiv ale statului, cu orientarea personalității celui care va reprezenta știința. A cere pur și simplu știința omului la universitate, este a vorbi vag. Cine ar cere azi o catedră pentru „știința plantelor“, „știința animalelor“, „știința numerelor“, etc. Și știința omului este *cel puțin* tot așa de vastă și complexă.

S'ar putea crede în cazul statelor mari, că dată fiind mulțimea specialiștilor statul n'are decât să creeze instituția ce-i trebuie, încolo se va găsi omul. Dimpotrivă întâlnim cazul invers: mai totdeauna a existat anterior omul de știință — așa cum e firesc — și apoi s'a creat instituția adecvată. Și s'a întâmplat așa nu numai în țările liberale ca Anglia și Franța de pildă, ci și recent în țările autoritare, ca Italia și Germania*).

Unde să i se facă loc antropologiei ?

Antropologia poate fi introdusă în orice facultate, care i-ar înțelege utilitatea. Dacă ne preocupă numai știința în sine, personal credem că cercetările antropologice ar putea fi organizate în condiții optime într'o instituție fără nici o legătură cu universitatea și la adăpost de stingherirea activității didactice. Numai că atunci avem neajunsul de a lipsi tinerile generații de un element însemnat și indispensabil de cultură generală. În plus instituția ar rămâne tributară străinătății în ce privește pregătirea tinerilor cercetători. Dar indiferent dacă i se face loc în universitate sau în afară, fără împlinirea condițiilor subiective (vocația cercetătorilor) și obiective (înzestrarea corespunzătoare) am avea o instituție fără scop și conținut.

Dacă instituția antropologică se creiază în cadrul universității, indiferent facultatea, trebuie să i se păstreze oricum caracterul de știință experimentală. Își va împlini foarte bine rostul ei, chiar în cadrul facultății de litere și filozofie, alături de disciplinele spirituale, în felul în care este bunăoară psihologia. O altă condiție pentru a se asigura eficiența studiului este caracterul obligator, cel puțin pentru unele categorii de studenți în frecventarea cursurilor și lucrărilor, alături de caracterul facultativ pentru alte categorii. O ușoară modificare în regulamentul învățământului superior ar îngădui studenților dela toate facultățile nu numai audierea cursurilor și participarea la lucrări, dar și luarea antropologiei și a disciplinelor subsumate printre materiile de examen.

*) Așa cum în Anglia s'au creat la timpul său catedre de eugenie pentru Pearson la Londra și pentru Schiller la Oxford, s'au creat în Germania numeroase catedre de eugenie: pentru Lenz la Berlin, pentru v. Verschuer la Frankfurt am Main, pentru Tirala în München, pentru Astel la Jena, pentru Kranz la Giessen, pentru Pohlisch la Bonn. Catedre sau institute de antropologie s'au creat, spre a cita numai pe acele mai recente: pentru Günther la Jena, pentru Clauss la Berlin (deși exista catedra lui E. Fischer) și un extraordinariat pentru Schultz tot la Berlin — raseologie umană și ereditate.

Pentru anumite categorii de studenți e indicat să se institue examene obligatorii. Studenții cu interes, să poată lua antropologia la licență și la doctorat.

Reorganizarea cel puțin a unui singur centru universitar, în care s'ar crea *facultatea de etnologie și biopolitică* preconizată de profesorul Moldovan ar înlesni antropologiei ambianța cea mai prielnică. În complexul celorlalte științe prevăzute în planul D-Sale, s'ar da studentului cunoștințe temeinice despre om, familie, societate, neam, rasă și despre legile evolutive ale acestor entități. Cunoștințele ar putea fi întregite cu pregătirea tehnică, așa încât cei mai înzestrați dintre studenți ar putea deveni cercetători monografiști independenți în domeniile precizate de către Profesorii Gusti (7) și Moldovan (11). Complexul de instituții științifice și educative preconizat ar însemna o reformă cu efecte adânci pentru orientarea culturii și științei românești. S'ar crea în acest chip condițiile pentru cercetarea integrală și competență a unității sociale sub toate aspectele cadrului biologic (3 și 4) asigurându-se dezvoltarea științelor antropologice.

Decât, pentru creierea acestor complexe de instituții, condițiile preliminare sunt defavorabile. Realizarea lor integrală ar putea să întârzie încă mult timp. În schimb s'ar putea face un început imediat prin creațiuni mai modeste, plecând de la actuala organizare a învățământului nostru.

1. *Antropologia la Facultatea de Medicină.* Întrebarea prealabilă este, cărei facultăți poate fi alăturată antropologia? Medicinistii sunt obligați să studieze știința plantelor și animalelor, dar n'au nevoie de știința omului, de originea și istoria lui naturală? Și omul va fi doar obiectul lor permanent de preocupare. Antropologia ar pune pe viitorul medic în situația de a-și da seama exact de ascendenții omului, de evoluția lui, a societății și a civilizațiilor umane. I s'ar lămuri procesul devenirii raselor și subraselor umane, geneza diferențierilor culturale, raportul între factorii rasă și mediu, între rasă și corp etnic, imunitatea unor rase pentru anumite boli și susceptibilitatea altora pentru aceleași boli, raportul între diferitele tipuri constituționale și anumite boli. Studiul cauzalității și situarea filogenetică a fenomenelor de patologie socială (criminalitate, prostituție, apariții atavice, monștrii sociali) ar da viitorului medic elementele necesare pentru a-i înlesni o mai adecvată acțiune în combaterea acestor agenți de turburare socială. — S'ar familiariza cu mânuirea instrumentelor antropometrice și viitorul medic recrutor ar fi scutit de situația jenantă de a fi complet străin de întrebuintarea instrumentariului. Acelaș lucru cu medicii școlari.

În această privință lipsa preocupărilor de coordonare a dispozițiilor din partea autorității centrale poate lua uneori aspectul de auto-sabotare. Printr'o circulară din Noemvrie 1937 Ministerul educației naționale dispune să se studieze în școlile secundare individualitatea elevilor din cl. IV, VI și VIII. Între altele se prevede „examinarea fiziologică și medicală” a elevului. În realitate se dispune examinarea lui antropologică. Se impune în mod clar completarea fișei antropometrice sau „în laboratorul de psihologie experimentală sau în cabinetul medicului”. Măsura este foarte bine venită. Studiul complet al individualității este necesar societății și util elevului însuși. Dar neajunsul mare e că nici unul din cei doi examinatori n'a fost inițiat în antropometrie. Va face fiecare cum îl taie capul și firește, vor fi atâtea rezultate câte metode, criterii și observatori.

Predarea antropologiei la Facultatea de medicină e indicată și din alt motiv. Nici-o altă categorie de profesioniști nu-i mai bine pregătită în domeniul anatomiei și fiziologiei umane ca medicii. Nici-o altă categorie n'are o mai mare răspundere față de om și societate ca medicii. Și dacă ei își pot da seama de contra-indicațiile unei căsătorii, ale unei încrucișări între indivizi, cum să nu fie puși în situația de a-și da exact seama de contra-indicațiile încrucișărilor între anumite rase, când cazul ar fi? Pentru nicio altă categorie de profesioniști, absența acestor cunoștințe nu se resimte mai dăunător ca pentru medici. Remedierea în această direcție va pune la adăpost pe medicii legiști să determine drept copii născuți la timp unele resturi de urși născuți morți (5 p. 127). Medicii ar căpăta elementul esențial pentru o concepție mai realistă ca aceea a lui Sir Berkeley Moynihan, președintele organizației Royal College of Surgeons, care scria această enormitate: „Eu nu cred că viciul este în vreun fel o însușire ereditară. Eu cred că copiii se nasc ca cele mai curate creaturi ale lumii”.

Soluția încredințării cursurilor de antropologie unor titulari din specialități mai mult sau mai puțin învecinate, face mai mult rău acestei științe. Cât timp antropologia nu va fi predată de specialiști calificați, ea va rămâne — cum observă Fraipont — o știință pentru amatori.

2. *Antropologia la Facultatea de Știință* s'ar găsi în familia celor mai deaproape rude. Dacă medicinistul posedă unele premize, studentul dela științe naturale posedă alte premize, tot așa de necesare antropologiei. Studiul geneticii generale și al eredității umane constituie un capitol al antropologiei nu mai puțin indispensabil pentru biolog, ca acel al anatomiei sau fiziologiei pentru medic. Morfologia animală

pentru zoolog, cea vegetală pentru botanist, paleontologia și geologia sunt atâtea condiții prielnice științei noastre și cari la rândul lor se cer completate cu studiul evoluției omului și al morfologiei rasiale.

3. *Antropologia la Facultatea de litere și filozofie* ar fi utilă studenților dela filologie, arheologie, istorie și preistorie și mai ales studenților dela secția filozofică. Dacă unele din disciplinele menționate constituiesc temelia pentru științele antropologice, acestea sunt în schimb indispensabile viitorilor profesori de pedagogie și filozofie.

Studiul individualității elevului necesită o serie de cunoștințe, în strânsă legătură cu antropologia. Între cele dintâi sunt: tehnica antropometrică pentru determinarea dezvoltării fizice, eventual determinarea tipului constituțional și rasial. Diagnoza individualității elevului implică analiza patrimoniului său ereditar și ridicarea pedigrului său. — Fără noțiuni solide de genealogie și ereditate umană cunoașterea individualității elevului în întregul ei complex biologic rămâne o imposibilitate. Pregătirea în direcția schițată aici va fi un antidot cu efect împotriva multor concepții eronate ale trecutului.*

Studenții dela secția istorică — acei cari vor — s'ar familiariza cu perspectiva biologică a istoriei. Interpretările fenomenelor istorice sunt impregnate cu dialectica intelectualistă. Tineretul învață și azi, că efervescența geniului elen se datorește așezării geografice, condițiilor climatice și comerțului. Că decadența popoarelor antice era o fatalitate, căreia ele nu se puteau sustrage, pentru că și împlinise ciclul existenței lor. Tinerii învață, că imperiul roman a fost doborât de barbari după ce fusese slăbit de lăcomia latifundiarilor, de jaful funcționarilor, de prozelitismul sectelor religioase, de fiscalitatea excesivă, de războaiele civile, de dezorganizarea armatei, de crizele economice, de coruperea moravurilor, etc. Despre cauza unică a tuturor fenomenelor, care a declanșat pe celelalte (cauze aparente) nu se pome-

* Păianjenișul iluminismului își păstrează puterea lui seducătoare în privința educabilității chiar în timpul nostru, după constituirea raseologiei și a geneticii ca științe exacte. E de prisos să cităm. Fapt e că la unele facultăți ale noastre de filozofie oamenii cu răspundere predau ca pe niște adevăruri idei din acestea: „Legiitorul poate forma cu ajutorul legilor după bunul său plac oameni virtuoși, eroi sau genii în acelaș chip în care un sculptor ar face din trunchiul unui arbore un zeu sau un scaun“ (Helvetius). „Cel din urmă om din Franța a venit pe lume cu tot atâtea rațiuni câtă am eu“ (Descartes). „Cine deschide o școală, închide o pușcărie“ (V. Hugo). În sfârșit deformarea realității o completează optimismul lamarckist. Iar în fața crimelor lumea se întreabă apoi nedumerită: „Ce rost mai au școlile și universitățile“? Decât miliardele trebuie să circule, iar anumite activități ditrambe așteaptă.

nește nimic. Anume, valoarea patrimoniului ereditar rasial, care s'a exprimat în creațiile culturale și politice din epocile de ascensiune și invers, alterarea patrimoniului rasial prin promiscuitatea cu rase inferioare, au anchilozat popoarele antice ruinând statele. Perspectiva raseologică a trecutului ar înlesni viitorilor istorici să înțeleagă rolul rasei în destinul popoarelor și importanța dispozițiilor ereditare răsfărânte în personalitatea conducătorilor de noroade, fie ei miniștri, șefi de guverne, regenți, președinți de republică sau monarhi. Așa s'ar înțelege adevărul simplu, că conducătorii creiază istoria pe măsura valorii lor personale și că destinul popoarelor e gravat în celula sexuală specifică rasei.

Cine crede că obligativitatea unor asemenea cursuri nu numai pentru pedagogi și istorici, dar pentru toți educatorii, ar fi excesivă se înșală. Ceeace au cerut de decenii profesorii Mehedinți și Moldovan, au realizat Germanii în ultimii 3—4 ani, ca și când ar fi vorba de o copie fidelă a dezideratelor. Nu numai că au introdus cursuri obligatorii pentru studenți, dar au organizat cursuri speciale pentru toți educatorii națiunii: învățători, preoți, profesori, magistrați, ofițeri, medici, funcționari din sănătatea publică și din administrație.

4. *Antropologia criminologică și socialantropologia la Facultatea de drept*, ar avea o salutară înfrâurire asupra normelor de organizare socială, asupra justiției și legislației țarei.

Activitatea zilnică a cel puțin 3 categorii de oameni este viciată în acelaș mod cu implicarea acelorași urmări nefaste pentru colectivitate: medicul, care se feliță de a reda societății un tânăr vindecat de o boală ereditară gravă. Conștiința că nici un tratament din lume nu poate ameliora masa lui ereditară, care va perpetua boala, nu-l turbură. Educatorul, care e convins că arta lui va transforma într'un om util societății pe copilul predestinat a rămâne disgenic, chiar dacă ar ajunge să dețină posturi însemnate în viața socială. În sfârșit juristul (magistrat, legiuitor, avocat), e preocupat mai mult de cum „să redea” societății pe un rău-făcător, decât de cum să-l elimine din societate. În loc ca criminalul să fie împiedicat de a deteriora corpul etnic cu progenitura lui, autoritatea patronează căsătoria lui în închisoare sau „il redă familiei”, spre a o mări când e căsătorit. Societatea e „nobilă”, nu vrea pedepsirea, ci îndreptarea. Acest soi de indulgență își are resortul nu numai în slăbiciunea caracterului, cât în concepția falsă despre natura omului. Tocmai cei chemați a cunoaște mai exact omul, ignorează firea lui sub aspectul ei superior, normal și patologic. Am înfălnit în cercetările noastre creaturi mizerabile, cari recidivau a 16-a

oară. Abia scăpați din pușcărie, se întorceau peste $1/2$ de oră cu o nouă ispravă în sarcină. În veacul nostru este încă cu puțință să întâlnești ucigași recidiviști cu 3—4 omucideri la intervale, pe conștiință. În alte părți colectivitatea este pusă la adăpost și de crimele lor ulterioare și de pregenitura lor, prin aplicarea pedepsei capitale.

La noi cu toleranța legii, cu talentul apărătorului și cu îngăduința magistratului se face totul, pentru ca monstrul să fie redat societății. Ca și când viața lui ar fi mai de preț ca a victimelor. Vina nu este nici a legiuitorilor și nici a celor cari aplică legea, ci a oamenilor cu cea mai înaltă răspundere în stat. Când nu vor mai face legi, decât acei cari cunosc mai întâi legile conduitei umane, când diagnosticul și și tratamentul fenomenelor de patologie socială va fi încredințat acelor competenți, atunci abia se va începe acțiunea de profilaxie socială. Nu numai că ar fi bine să se predea juriștilor antropologia criminală și patologia socială, dar aceste discipline sunt tot așa de indispensabile carierii lor cel puțin ca orice cod de legi.

* * *

Pentru cei cari încă identifică antropologia cu anatomia comparată sau cu osteometria e firesc, ca dezideratele noastre să apară absurde. E drept că antropologia avea acest conținut exact acum o sută de ani. Acest stadiu e demult depășit. — Încă pe la jumătatea secolului al XIX-lea s'a alăturat antropologiei un important capitol, acel al descendenței omului (Darwin și Haeckel). Către sfârșitul secolului descoperirile fosilelor umane alcătuiesc un nou capitol. Cu începutul actualului secol, direcția antropologiei se îndreaptă către social-antropologie și ereditate umană, iar după război către raseologie și eugenie. Fără a părăsi domeniile mai vechi, tendința actuală a antropologiei e orientată în spre aceste câmpuri de cercetări neasemuit mai fertile, mai interesante și mai utile.

Titulatura instituției antropologice.

Titulatura va fi determinată de cadrul și rostul Institutului de cercetări — dacă acesta n'are nimic comun cu învățământul — sau de facultate, dacă e vorba de o catedră universitară. De dorit ar fi ca necesitățile culturale și naționale, cari justifică această activitate didactică și științifică să se armonizeze cu preferința facultății și a candidaților.

Cu nădejdea unei modeste contribuții la orientarea celor din afara specialității, dar cari sunt convingși de temeiul unei primeniri a atmosferei noastre culturale, cerută de alții cu mult înainte, adaug lista incompletă a ramurilor științifice, cu cari s'ar putea asocia antropologia când necesitatea ar cere-o. Fără a fi nevoie de justificare, se înțelege că antropologia poate rămâne singură. Domeniul ei este așa de întins, încât un număr din capitolele ei mai însemnate ar putea fi tratate fie într'un an, fie pe cicluri de doi ani. În ordinea descrescândă a interesului și utilității acestor ramuri din științele antropologice avem: Antropologie — Eugenie (Etnogenie, igiena națiunii, igiena rasei, igiena eredității), — Ereditate umană — Biologia rasei — Socialantropologie — Antropometrie — Antropogeneză — Raseologie (Raseologie umană, Antropografie) — Antropologie fizică (somatică) — Antropologie psihică (Etnologie) — Antropologie generală — Antropobiologie — Antropologie sistematică — Biotipologie — Selecțiune socială — Homicultură — Genetică umană — Eredobiologie — Etnopsihologie — Psihologie rasială — Preistorie — Istoriometrie — Arheologie — Paleontologie — Antropogeografie — Sociologie (Sociometrie).

Lista s'ar putea prelungi cu Antropologia criminală (criminologia) cu Patologia socială, cu Pedologia, cu Studiul individualității, cu Pedagogia experimentală, cu Psihometria, etc.

Un ultim cuvânt asupra modalității de alegere a specialistului. Chestiunea merită o mare atenție, întrucât țările mici n'au puțința unei alegeri între mai mulți specialiști, cum e cazul în țările mari. Dacă forma instituției e de așa natură, încât n'am avea un specialist în țară, e indicată una din două soluții: chemarea în țară și angajarea cu contract pe timp de un an (cu posibilitatea prelungirii) a unui specialist strein. În acest timp va fi pregătit un conațional sau pe lângă savantul chemat sau în streinătate. Un strein n'ar putea preda istoria și graiul neamului și cu atât mai puțin ar putea cerceta și vorbi despre corpul și sufletul neamului nostru. Soluția e fortuită, dar dacă e pentru scurt timp, e de preferat improvizării și ocupării locului cum dă Dumnezeu. E mai bine ca o instituție să nu se creieze, decât să vegezeze pentru o generație sau — și mai primejdios — să devină un instrument de falsificare a concepției de viață a finerilor studenți. A doua soluție, amânarea ocupării locului până se va dispune de un specialist. În cazul celeilalte alternative, când sunt specialiști în țară, e indicată una din soluții: examen, chemare sau referatul unei comisii de savanți streini. Primele două modalități se impun atunci când avem în țară

examinatori din specialitățile instituite sau în orice caz există garanția unei bune alegeri. Altfel ne alăturăm părerii așa de judicioase a Profesorului P. P. Negulescu (13) de a se recurge la judecata obiectivă și hotărârea dezinteresată a savanților streini. Pentru a mări garanția de obiectivitate, în comisie nu vor intra savanții streini, foști profesori ai unora dintre candidați.

Specialiștii streini s'ar putea constitui în comisie examinatoare sub prezidenția unei autorități științifice românești, dintr'o specialitate cât mai apropiată cu putință. Pentru a evita dificultăți de ordin financiar, specialiștii streini și-ar putea trimite numai referatele, evitându-se în acest chip deplasarea lor.

* * *

Am rămas la desbaterea chestiunii centrale: antropologia ca știință și obiect de învățământ. Firește, atât cât ne-au îngăduit relațiile de interdependență ale acestei științe cu altele învecinate sau subsumate ei. Rămânem datori să revenim cu alt prilej asupra câtorva probleme. Am atins aici numai în treacăt chestiunea introducerii noțiunilor de antropologie și etnografie în învățământul secundar. Va trebui analizată și această modalitate. Va trebui de asemenea să ne ocupăm cu stadiul celorlalte științe ale omului în diferite țări: eugenia, biopolitica și genetica umană; cu situația acestora ca științe și ca obiecte de învățământ și în sfârșit cu modalitatea introducerii unor noțiuni din aceste științe în învățământul nostru secundar și primar.

Zusammenfassung. — I. Făcăoaru: Die Anthropologie, als Wissenschaft und Unterrichtsgegenstand.

Der Verfasser gibt einen Überblick über den heutigen Zustand der Anthropologie in Rumänien und schlägt die Einführung der Anthropologie in den Unterricht vor.

Als reine Wissenschaft könnte sich die Anthropologie auch in einer extra-universitären Institution entwickeln, wenn dieselbe zweckmässig ausgestattet würde. Nachdem die Anthropologie aber in den höheren Schulen eingeführt werden muss, wäre ihr geeignetster Platz an der Universität.

Angezeigt wäre es, wenn die Anthropologie im Zusammenhang mit Rassenhygiene oder Vererbungslehre eingeführt würde.

Bibliografie.

ApSRS = Arhiva pentru Știința și Reforma Socială.

BEB = Buletinul Eugenic și Biopolitic.

BȘc = Buletinul școlar.

RA = Revue Antropologique.

SR = Sociologie Românească.

ZfR = Zeitschrift für Rassenkunde.

1. *Cipriani L.*: Die Wissenschaft von Menschen in der Sowjet-Union. Z. f. R. 6. p. 25.
 2. *Făcăoaru I.*: Die „Gesundheitsanthropologie“ und das Studium des Menschen in Rumänien. Z. f. R. 6, p. 248.
 3. *Făcăoaru I.*: Antroposociologia. SR. 1936, Nr. 7—9, p. 9.
 4. *Făcăoaru I.*: Din problematica și metodologia cercetărilor eugenice și genetice în cadrul monografiei sociologice. ApSRS. 1937, Nr. 1—2. p. 162.
 5. *Fraipont Ch.*: L'Enseignement de l'Anthropologie á l'Université de Liège. RA. 38, p. 113.
 6. *Galitzi Chr.*: Sugestii pentru organizarea unei facultăți de științe sociale de tip american în România. SR. 1938, Nr. 1—3, p. 4.
 7. *Gusti D.*: Temeiurile teoretice ale cercetărilor monografice. SR. Nr. 7—9, p. 1.
 8. *Gusti D.*: Cercetări parțiale și cercetări integrale sociale SR. Nr. 10, p. 1.
 9. *Mehedinți S.*: Către noua generație, București, 1912.
 10. *Mehedinți S.*: Ce poate face un educator? Buc. 1932.
 11. *Moldovan I.*: Biopolitica, Cluj, 1926.
 12. *Moldovan I.*: Spre o facultate de etnologie și biopolitică. BEB. IX. p. 67.
 13. *Negulescu P. P.*: Reforma învățământului. București, 1932.
 14. *Papilian V. și Velluda C.*: Istoricul Antropologiei în România. Raport prezentat la Congr. Int. de Antropologie și Arheologie. Sept. 1937.
 15. Dare de S. a Șed. Soc. r.d. antropologie pe anul 1935—36.
 16. Circulara Nr. 32. 123—1937. B.Șc. Cluj, Nr. 87—88, p. 2.
-

Amestecul rasial și etnic în România

Pe lângă rolul educativ-cultural al antropologiei schițat în capitolele anterioare, această știință are și un rol biopolitic-normativ în stat. Departe de noi pretenția de a crede, că omul politic nu-și poate împlini menirea lui fără antropologie. Omul politic superior își extrage principiile — în liniile lor largi — din propriul său geniu. Intuiția îi indică mai repede și mai sigur drumul pentru poporul său, de cum ar fi în stare erudiția oricâtor savanți la un loc. A fost totdeauna așa, pentru că eficiența omului politic e determinată de vocație și nu de erudiție.

Alta e situația când venim la necesitățile de organizare ale vieții sociale. Aici e nevoie de aplicarea unor norme precise. Și acestea vor fi cu atât mai adecvate finalității vieții sociale, cu cât legiuitorii specialiști, funcționarii, tehnicienii, dispun de mai multe resurse științifice (pregătire, erudiție, experiență) pe lângă înzestrarea lor naturală de primă importanță. Complexitatea progresivă în structura organismului de stat nu mai îngăduie să se lase lucrurile la voia întâmplărei, după obiceiul democrației: oricine e bun pentru orice. Cerințele statului de azi impun anumite aptitudini și pregătire pentru orice câmp de activitate. Așa cum se lasă tehnicianului organizarea producției circulației și a distribuției bunurilor economice, de pildă, e timpul să se lase tehnicianului organizarea „productivității“ celui alt capital, care reprezintă nu numai suprema, dar unica valoare într'un stat — *capitalul om*. Organizarea biopolitică a națiunii nu se poate improviza. Ori, atâta timp cât nu se începe metodic, suntem condamnați sau să improvizăm și atunci vom avea treabă de mântuială, sau să nu facem nimic*, tocmai în direcția în care unele state se întrec în a realiza mai mult și mai urgent.

* La un congres medical de acum câțiva ani se pusese problema legiuirii și organizării biopolitice a țării în sensul preconizat în trecut de profesorul I. Moldovan. Împotriva propunerii s'a rostit în Congres tocmai un om de mare autoritate științifică, pentru motivul că nu avem specialiști. Factorii politici se justifică cu lipsa specialiștilor competenți, pe care Universitatea n'are de unde-i da. Universitatea nu-i poate da, pentru că n'are programul de studii și instituțiile necesare acestei pregătiri. Conducerea politică lasă Universității pregătirea științifică a tineretului, iar Uni-

Asimilare sau segregare.

Preocupările Statului român sub trecutele regimuri nu treceau dincolo de aspectul pur politic al reglementării raporturilor între stat și minorități. Cel mult. Esențialul pentru biopolitică este raportul biologic între minoritățile noastre și mai ales între minorități și majoritate. Suntem printre popoarele cu un mare număr de neamuri streine. Și atunci statul român este în fața alternativei: ori adoptă principiul promiscuității etnice necontrolate, ori adoptă principiul izolării și al purității etnice. Altă posibilitate nu există. În trecut statele nu numai că acceptau asimilarea minorităților, dar se străduiau să organizeze și să activeze. Despre imperialismul țărilor dornice de asimilarea altor neamuri, istoria ne vorbește destul. Mai puțin cunoscute sunt încercările de asimilare făcute cu neamurile de origine extra-europeană. Pentru asimilarea maurilor și a evreilor amintim edictele severe ale Spaniei inchișitoriale. Napoleon era convins de posibilitatea și oportunitatea asimilării evreilor și a urmărit cu tenacitate realizarea acestui program politic. Un arhiduce austriac a încercat acum vreo 40 de ani în apropiere de Poprad-Felka (Dopschau) să obișnuiască cu viața sedentară câteva hoarde de țigani nomazi. Incercarea lui a fost zadarnică. Maria Terezia a voit cu tot dinadinsul să transforme în maghiari pe țiganii din monarhie. Le-a interzis de a se mai numi țigani, obligându-i să și spună Uj-Magyars (Neo-Maghiari). Le-a impus altă viață și alt port. Li s'au luat copiii (în unele regiuni), cari au fost distribuiți țăranilor. Printr'un alt decret din 1768 a ordonat ca toți țiganii din Ungaria și Transilvania să fie instruiți în agricultură (4, p. 32).

La asemenea metode nu se mai recurge azi, dar tendința persistă încă. Statul din trecut ar fi vrut să se debaraseze de minorități în vreun fel. Cum soluția nu se putea găsi nici în exterminarea lor, ca pe alocuri în vechime sau în evul mediu, nici în alungarea lor peste graniță, nu rămânea decât sau incorporarea lor religioasă, etnică și politică în masă și în mod violent sau asimilarea lor lentă prin căsătorie. Datele biologice etnice și rasiale ne obligă a renunța la concepția de până acum. Incepe să se face loc ideea, că asimilarea minorităților — fără deosebire — chiar când ar fi posibilă, are incon-

versitatea crede că adaptarea programului de studii la noile cerințe e treaba conducerii politice. Din cercul vițios vom ieși atunci, când conducerea politică va fi dispusă a realiza adaptarea, indiferent de ce ar vrea sau n'ar vrea Universitatea. Și asta va fi atunci, când va deveni general valabil principiul priorității vocației față de profesie.

veniente. Suntem într'o perioadă de tranziție. Încă n'a dispărut vechea concepție și suntem în aurora celeilalte. De aici oarecare incoerență și contradicție. Indiferent de posibilitățile de realizare, unii sunt pentru asimilare, alții sunt pentru puritatea etnică. Contradicția este și mai evidentă, când acelaș om vrea asimilarea minorităților dar vrea și puritatea etnică. Am putea cita nu numai articole diferite, dar în acelaș articol fragmente, în cari un autor acceptă asimilarea, iar în altele cere comprimarea căsătoriilor mixte. Psihologic contradicția este explicabilă. Autorul rămâne la prima concepție când e în nota firească a sentimentului național și trece la a doua concepție, când vrea să fie de acord cu știința. Se înțelege, că nu pot fi realizate sau dorite ambele norme și asimilarea și izolarea etnică. Una exclude pe cealaltă. Asimilarea în masă — indiferent pe ce cale — implică asimilarea lentă pe cale matrimonială. Accelerat sau încet rezultatul este acelaș. Intrebarea e, la care din cele două concepții rămânem ?

Principiul asimilării sau tolerarea infiltrațiilor etnice puteau să pară justificate în trecut. Conceptul de rasă nici nu exista atunci sau n'avea conținut. Până la constituirea genetice ca știință noțiunea de rasă nici nu putea să aibă conținut. Naturalistul *Linne* de ex. nu înțebuințează termenul rasă, el vorbește de specie. *Buffon* vorbea de rasă, ca de o entitate fără importanță. După el, diferențele rasiale se produc numai sub acțiunea climei; omul alb în Europa, negru în Africa, galben în Asia și roș în America e acelaș om, dar colorat diferit de climă. Pentru *Topinard**, rasa era o simplă abstracțiune a minții noastre. Naturaliștii n'au înțeles ceea ce rămânea rezervat lui *Kant*: el a fost primul care a dat termenului rasă un conținut strict antropologic, definind-o ca pe o varietate constantă, cu caractere proprii. *Blumenbach* în fine, întemeietorul antropologiei, a relevat însușirea rasei de a dobândi noi caractere și de a le transmite prin ereditate.

Constrânși de evidența faptelor, adversarii conceptului de rasă au sfârșit după mult timp prin a admite diferențele somatice rasiale. Au cedat aici, dar s'au retransat în forțul principiului lamarckist al eredității caracterelor câștigate. Diferențe somatice pot exista, spun ei, dar acestea n'au importanță și apoi ele tind să se modifice în acelaș sens sub acțiunea unui mediu omogen. Rasa poate interesa pe cres-

* Amintim că *Topinard* (1830—1911) s'a ocupat ca antropolog cu mare autoritate științifică (fost profesor la *École d'Antropologie*) cu diviziunea raselor umane în 18 tipuri, după criterii acceptate în raseologia contemporană ca: forma craniului, statura, structura părului, culoarea pielii și a părului.

cători, dar măsura valorii omului o dă psihicul și nu soma. Diferențele somatice nu interesează, de vreme ce valoarea psihică a raselor și a etniilor e identică. Rasele și etniile fiind egale — după această concepție — nimic nu împiedică amestecul lor liber. E destul ca un individ să se nască în sânul unei națiuni, să crească pe pământul țării, în tradiția, religia și obiceiurile ei, să-i învețe limba, să-i cunoască legile, trecutul și idealurile, pentru a i se identifica întru totul, oricât de streină i-ar fi rasa sau etnia. Această concepție explică acceptarea tacită sau rostită a principiului asimilării în politică.

Realitatea stă altfel. Poate spre desamăgirea multora dintre oamenii sincer umanitariști, știința ne descoperă pe fiecare zi fapte noi în opoziție cu această concepție. Și aceste fapte noi, ne spun că rasele ca și etniile sunt diferențiate nu numai somatic, dar și psihic. Națiunea nu este o simplă entitate juridică, economică, administrativă sau politică, ci înainte de toate un organism, cu o structură biologică specifică încheagată de-a lungul mai multor milenii. Structura vieții sociale și mentalitatea unei etnii sau ale unei rase pot fi până la un punct asemănătoare cu ale alteia. Dar cu siguranță, că asemănarea privește caractere superficiale. Cu condiția de a împinge suficient de departe analiza, deosebirile psihologice vor fi tot așa de categorice ca și deosebirile morfologice. Asta pentru că și unele și altele sunt determinate de dispozițiile ereditare. Dacă admitem premiza diferențierilor individuale — și acest fapt e azi un adevăr axiomatic — trebuie să conchidem cu necesitate la existența diferențierilor etnice. Două etnii ar fi de valoare identică numai în cazul invers, când indivizii ar fi de o egală valoare, cu aceleași vicisitudini istorice, cu același standard de viață și cu conducători de același merit. Absurditatea ipotezei sare în ochi. Cu toată variabilitatea considerabilă a acestor aspecte în viața popoarelor, inegalitatea etnică, rasială și socială, păstrează încă o simplă valoare ipotetică.

Un individ de alt neam rămâne „de sânge strein“ oricât de identificat ar părea el cu nația care l-a adoptat. E firesc ca el să împrumute din noul mediu: gusturi, credințe, obiceiuri, limba, până la un punct mentalitatea și alte forme specifice acestuia. Dar asemenea forme sunt de importanță secundară. Esențialul este substratul său psihofizic. Tendințele substratului organic nu sunt schimbate prin formele suprapuse de mediul educativ. Tocmai dimpotrivă: formele vor suferi neconținut influența predispozițiilor naturale. Acestea selecționează, orientează și adaptează ideile și însușirile de origine ambiantă, imprimându-le un ritm, o direcție și o expresie proprii complexului rasial și etnic. Dacă

ar fi să dăm importanță formelor exterioare dobândite prin educație, apoi acestea variază enorm, după cum individul a crescut într'un mediu primitiv, rural sau într'unul rafinat, urban. Dacă am confunda acțiunea mediului social cu aceea a specificului etnic și rasial, atunci am putea găsi mai multă afinitate între un abisinian și un scoțian, crescuți amândoi în Edinburgh, ca între doi scoțieni crescuți unul în mediul urban și altul în mediul rural. Realitatea este alta, cu toată aparența contrarie. Orășeanul abisinian se distanțază printr'o prăpastie de orășeanul scoțian, pe când cei doi scoțieni sunt înrudiți, am zice prin diemoză germinativă. Ei rămân înrudiți prin structura lor psihofizică, deși unul trăiește la țară, iar altul la oraș, deși formele exterioare ale conduitei lor se deosebesc foarte mult.

Streinul angrenat într'o etnie prin căsătorie și urmași vine cu dispozițiile lui ereditare moștenite dela părinți, bunici și tot șirul străbunilor. El aduce în masa lui ereditară structura organică specifică etniei lui, cu toate calitățile și defectele ei. Nici o putere nu poate schimba nimic din mănunchiul însușirilor naturale bune sau rele, sănătoase sau morbide. Aceste dispoziții aduse de elementul strein, nu se pierd în organismul noii, etniei, nu se „asimilează“ într'un mod analog bunăoară fenomenelor de fotosinteză sau chemosinteză. Mănunchiul dispozițiilor lui ereditare intră în sistemul circulator germinativ al noului corp etnic. Fără a se pierde nimic din aceste dispoziții, ele se vor difuza și perpetua în întregul șir al generațiilor viitoare. Prin încrucișări continui, noile dispoziții scapă observației în complexul însușirilor autohtone. Asta când numărul elementelor streine este restrâns. Când însă numărul acestora este mare în raport cu corpul etnic autohton, structura rasială a acestuia se schimbă. Și schimbarea va fi cu atât mai rapidă și caracterul ei cu atât mai fundamental, cu cât grupul sau grupele intruse vor fi mai masive.

Schimbarea facturii biologice va fi favorabilă sau defavorabilă, după cum valoarea biologică medie adusă de noua grupă etnică sau rasială va fi superioară sau inferioară. Pentru hotențoși, încrucișările cu europenii a însemnat ridicarea nivelului lor biologic: bastarzii sunt superiori hotențoșilor din toate punctele de vedere. Pentru europenii dimpotrivă, încrucișările constituie o pierdere, deoarece bastarzii rămân inferiori europenilor. Rezultate analoage dau toate încrucișările: între albi și negri, între albi și mongoli, între mongoli și negri, între figani și europenii. Nu aici este locul a stărui mai de aproape asupra unei lungi serii de fapte, în sprijinul afirmației noastre.

Esențialul e că : a) prin încrucișări cu etniei inferioare un popor

este sărăcit de bunurile lui supreme; b) chiar dacă etniile streine îi sunt egale sau superioare și schimbarea imprimată destinului său e favorabilă, neîndoelnic este, că ființa lui etnică își schimbă specificul ei. Că această situație e de dorit sau de evitat, poziția e relativă. În orice caz, a doua chestiune e susceptibilă de discuție. Prima concluziune însă, nu comportă nici un fel de îndoială.

În țara noastră avem minorități, cari constituiesc o serioasă primăjduire bioetică. Natura și extinderea măsurilor restrictive privitoare la amestecul etnic atârnă de situația social-antropologică a minorităților balast dela noi. Printre precizările de făcut în prealabil sunt:

1. Ce grupe etnice deficiente în raport cu neamul nostru avem?
2. Din ce motive nu e de dorit conviețuirea cu aceste minorități?
3. Dacă se produc încrucișări cu etniile sau rasele biologic deficiente, în ce frecvență?
4. Care e nivelul biologic al corcilor comparați cu etniile sau rasele materne?
5. Cari sunt satele și regiunile din România dăunate de amestecul cu etniile de origine extra-europeană?
6. Ce deosebiri esențiale somatice, sociale, economice și culturale sunt între noi și grupele de origine extra-europeană?
7. Care este prolificitatea lor în comparație cu prolificitatea noastră?
8. Ce măsuri sunt indicate pentru izolarea lor biologică și eventual pentru eliminarea lor treptată din sânul națiunii noastre?*
9. Până se va găsi soluția în problema minorităților din această categorie pe bază de cercetări, ce măsuri urgente tranzitorii se impun cu privire la reglementarea căsătoriilor și a serviciului lor militar?

Biopolitica minorităților noastre.

Trebue să ținem seamă de realitatea noastră demografică: rotund la fiecare 3 români avem un strein. Și dacă în privința minorităților

* Se știe că turcii și tătarii emigrează treptat din Dobrogea. Spre a se vedea concepția adânc eronată a creiatorilor de opinie publică dela noi, amintim că tocmai cele mai răspândite ziare au găsit de cuviință să dezaprobe înlesnirile ce le-au fost acordate de guvernul nostru pentru a emigra. Datoria lor ar fi fost dimpotrivă, să încurajeze guvernul. Meritul acestor minoritari în concepția gazetărilor noștri este călitatea lor de a fi cetățeni pașnici. După presa noastră, cei mai tembeli și mai inferiori cetățeni ai țării: turcii, tătarii, Țigani, găgăușii sunt cei mai valoroși, pentrucă... nu tulbură pacea socială.

istorice n'avem prea multe motive de neliniște, în schimb altfel stă lucrul cu minoritățile de origină extra-europeană. Considerăm în prima categorie pe : germani, armeni, bulgari, unguri și jugoslavi. În a doua categorie sunt : țiganii, tătarii, turcii, găgăuții, evreii, rușii, rutenii și ucrainienii. Insumarea rușilor, rutenilor și a ucrainienilor printre etniile extra-europene va mira, desigur. Credem totuși că prin amestecul milenar activ al slavilor cu hoardele mongole, aceste trei popoare sunt mai aproape de noroadele asiatice decât de națiunile europene. Istoria popoarelor ruse ca și structura lor biologică vin în sprijinul afirmației noastre. Cu alt prilej vom analiza și această temă.

Poblema minorităților balast este extrem de dificilă pentru noi. Aci se poate ascunde o primejdie mortală pentru neam. Să nu uităm că la fiecare grup de 6 români avem un element din această categorie.

Asta în cazul cel mai fericit, când proporțiile acestor etnii corespund realităților. După recensământul din 1930 avem :

409.150	ruși	262.501	țigani	In total :
582.115	{ ruteni și ucrainieni	154.772	turci	2.264.544 { ne-europeni sau ames- tec cu ne-europeni
728.115	evrei	105.750	găgăuți	
		22.141	tătari	12.981.324 români.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Credem că situația e mai întunecată. Să luăm cazul țiganilor, deși exemplul nu-i unic. Evaluăm altădată (1935) la cel puțin 400.000 cifra țiganilor dela noi, fără corci. Intre timp ne-am convins și mai mult că cifra noastră nu-i ridicată. Dimpotrivă. Probabil cifra de 262.501 țigani dată de Institutul central statistic se referă la țiganii nomazi. Potrivit acestei cifre, proporția țiganilor trece de 1% din totalul populației. În ordinea proporției lor crescând sunt : în orașele din Dobrogea 2.1%, în orașele din Oltenia 2.2%. „Cea mai mare proporție de țigani o găsim în Transilvania, unde 2.3% din întreaga populație s'a declarat de neam țigan. În special în satele din Transilvania găsim o proporție mai mare, care se ridică până la 2.5% țigani" (3, p. 59) Să se rețină, că cifra țiganilor e raportată nu la cifra românilor, ci la totalul populației.

Ne întemeiam evaluarea noastră pe constatarea, că în satele cunoscute de noi ca fiind locuite, în parte unele, în cea mai mare parte altele, de țigani, aceștia s'au declarat români. Probabilitatea ca cifrele menționate să fie sub realitate e acceptată chiar de conducătorul Institutului nostru de recensământ. În lucrarea publicată recent de Drul S. Manuilă în colaborare cu D. C. Georgescu citim : „Cifrele acestea nu le putem însă primi fără a arăta că la înregis-

trarea țiganilor, recenzorii au întâmpinat dificultăți destul de serioase, întrucât definiția „țigan“ fiind considerată în întreaga țară ca o declarație, un însemnat număr de țigani sau de locuitori de origine țigănească — în special acei cari se simt mai mult sau mai puțin asimilați cu alte neamuri — nu și-au declarat originea etnică țigănească, ci s'au declarat, așa cum era firesc, de neamul cu care se simțeau asimilați“ (3, p. 59)

Evaluările unor autori streini, preocupați de nr. țiganilor din vechea țară, vin și ele în sprijinul tezei noastre. Guida Cora la care se referă Pittard, (4, p. 43) evalua la 250.000 țiganii din România Mică. Încă de pe atunci (în 1895) aveam tot atâția țigani, câți erau împreună în cele 4 țări vecine; în Ungaria 150.000, în Bulgaria 50.000, în Serbia 34.000, în Bosnia și Herțegovina 18.000. În total 252.000. Se știe că cei mai mulți țigani sunt îngrămădiți în țările balcanice. România avea atunci mai mulți țigani decât oricare alt stat balcanic. În Turcia erau 67.000, iar în Grecia 10.000. Amintim că populația imperiului turc era pe atunci de 7 ori mai numeroasă ca populația României. Ca cifra lor să fi scăzut în răstimp, e puțin probabil. N'au fost siliți de nici o măsură restrictivă la emigrare, iar judecând după prolificitatea lor superioară celeia a românilor, ne-am aștepta mai degrabă ca proporția lor față de români să fie în creștere. În celelalte țări europene numărul țiganilor este disparent, încât țara noastră are cei mai mulți țigani din lume. Cu toate că primejdia e cu mult mai mică pentru ele, unele din statele europene cum sunt Suedia sau Germania au soluționat sau sunt pe cale de a soluționa problema țiganilor. În Germania nu locuiesc mai mulți țigani ca într'unul singur din orașele noastre mai mari, ca București sau Cluj, de vreme ce în întregul Reich cifra țiganilor se cuprinde între 2000—4000 de indivizi.

Pentru a înțelege primejdia situației dela noi, trebuie să fim seamă de proporția corcilor proveniți din țigani și populațiile nețigane. Numărul probabil al acestor corci nu-i departe de numărul țiganilor puri. Procesul asimilării e activat și agravat nu numai de numărul mare de țigani, ci și de alți factori specifici împrejurărilor politice dela noi: dispoziția tolerantă a poporului român, răspândirea țiganilor pe toată suprafața țării, promiscuitatea socială cu populația autohtonă la orașe ca și la sate, școala în comun, împrumutarea multura din ei și înlesnirea vieții sedentare care le-a ușurat intrarea în comunitatea românească, absența oricăror restricțiuni legale și în sfârșit, dispoziția ocrotitoare a guvernelor și a autorităților administrative.

Dacă ne oprim la alternativa : sau izolare biologică sau asimilare, soluția e defectoasă. Întâi, pentru că izolarea nu poate fi așa de perfectă, încât să se excludă infiltrațiile. Și admitând prin absurd separarea etnică completă, pierderile de alt ordin impuse neamului nostru sunt așa de mari, încât trebuie să ținem seama de ele. Nu-i nevoie să indicăm aceste „pierderi de alt ordin“. Ogoarele ocupate de minoritarii de a doua categorie ar avea un alt randament în mâna unor conaționali vrednici. În ordinea morală, sunt îndeajuns de cunoscute, corupția, cifra furturilor, delictelor și a crimelor de tot felul, perversitatea concepțiilor despre viață ș. a. În schimb, contribuția lor la greutățile țării, în domeniul economic, cetățenesc și militar este așa cum o știm. Se cunoaște în ce măsură converg interesele minorităților balast cu interesele neamului. Li se cunoaște contribuția lor de jertfă în timp de primejdie pentru țară.

Nicio statistică n'ar putea evalua pagubele morale și materiale cauzate de minoritarii balast, funcționari în instituții de stat sau la particulari. Cine a scrutat activitatea unor asemenea funcționari sau angajați, cunoaște lipsa de scrupule proprie moravurilor lor. Dintre țigani bunăoară, se recrotează nu numai slugi, portari, supraveghețori de lucrători agricoli sau vechili, ci uneori sunt angajați chiar în servicii publice ca vătășei, factori, gardieni sau jandarmi.

Frica, indisciplina, corupția, prostia*, lașitatea și susceptibilitatea pentru panică fac din majoritatea soldaților de origine etnică extra-europeană o adevărată pacoste pentru unitățile militare în timp de război. Aproape niciodată unitatea nu se poate bizui pe un țigan, de pildă, pentru paza tranșeei într'un post înaintat. De altă parte a scuti țiganul de această sarcină când îi vine rândul, este a demoraliza trupa prin atari favoruri. De pe urma indisciplinei și a prostiei unui țigan, batalionul în care am făcut războiul a pierdut, pe când era în rezervă, patru oameni morți, între cari un sergent și alți șase mutilați sau răniți. Impotriva repetatelor ordine, țiganul s'a jucat aruncând un obuz, care a explodat în mijlocul unei grupe. Ca mulți alții din neamul lui, țiganul a făcut continue încurcături și indiscipline grave și a rămas până la sfârșit „piaza rea“ a unității, cum se exprimă, fostul lui șef.**

Rămâne cealaltă posibilitate — asimilarea. Dar asimilarea înseamnă înstrăinarea și pauperizarea însușirilor noastre etnice. Procesul infiltrațiilor de jos, prin intermediul păturilor largi sunt cu mult mai nocive ca amestecul pe calea burgheziei. Cantitativ straturile de jos covârșesc burghezia. Prolificitatea lor superioară înlesnește o difuzare

* Coeficientul de inteligență al țiganilor este potrivit cercetărilor noastre proprii, cu 15—30 de puncte inferior c. de i. al sătenilor români. Nivelul intelectual mediu al țiganilor cade în categoria înapoiașilor mintali. (1 și 2)

** Locot. rez. Cicerone Ungureanu, comp. 7, Reg. 10 inf., orig. Panciu—Putna.

largă și efectivă a dispozițiilor inferioare impuse prin cocrice. La rândul ei calitatea biologică a burgheziei este determinată hotărîtor de aceea a păturilor largi. Menținerea și creșterea lentă a păturii burgheze se datorește expansiunii demografice a păturei de jos. Prin faptul extenuării elementelor urbane și a natalității regresive a straturilor burgheze, participarea acestora la reînnoirea populației este cu mult mai mică față de aceea a straturilor largi. Se adaugă în sfârșit, calitatea biologică a persoanelor aparținând minorităților istorice intrate prin căsătorii în neamul nostru: germani, unguri, bulgari, etc.

Amestecurile etnice ar putea fi grupate în trei categorii din punctul de vedere al nocivității biologice, în baza celor doi factori variabili: numărul căsătoriilor mixte și calitatea lor. În prima categorie intră cel mai mare număr de căsătorii cu persoane din minoritățile balast de cea mai inferioară calitate.

Promiscuitatea socială frecventă atrage fatal promiscuitatea biologică. Partenerii acestor căsătorii n'au anumite inhibiții și nici discernământul urmărilor pentru corpul etnic. Cei cari aparțin unui grup etnic mai bun n'au totdeauna conștiința acestei împrejurări și sunt lipsiți de dispoziția antagonistă față de streinii inferiori. Asemenea căsătorii ar avea pentru neamul nostru un efect rasial epurativ numai atunci, când conaționalul nostru candidat la o asemenea căsătorie ar ieși din comunitatea românească. Părțile într'o căsătorie sunt deseori de valoare echivalentă. Acesta și este cazul mai ales cu femeile. Cu asta pericolul nu-i înlăturat. Descendenții din asemenea căsătorii mixte pot pătrunde mai ușor în etnicul nostru. Ori, dispozițiile rasiale ale minorităților balast sunt cu totul streine de dispozițiile noastre. Cu cât două etnii sunt mai deosebite, cu atât mai mare este averșiunea germinativă și cu atât mai frecvente, mai variate și mai nocive sunt dizarmoniile organice și discrepanțele psihice. În cazul amestecului cu rase inferioare cum sunt țigani, coborîrea nivelului biologic constituie un proces cu urmări așa de dezastruoase, încât celelalte considerațiuni sociale, politice și de înstrăinare a ființei etnice rămân pe un plan cu totul secundar.

A doua categorie o formează căsătoriile mixte în mediul urban și rural, cu persoane aparținând minorităților istorice. Aici considerațiunile sociale și politice sunt de primă importanță, iar nocivitatea biologică se reduce la îndepărtarea de tipul etnic. Acest neajuns, la care se adaugă considerațiile de ordin social și politic, este într'o măsură compensat prin efectul absorbției demografice. Aici amestecul etnic nu atrage coborîrea nivelului biologic, ca în cazul etniilor de a

două categorii. Pe când media calității biologice este în cazul minorităților balast cu mult sub media populației noastre generale, la minoritățile istorice această medie este echivalentă. Elementul feminin înstrăinat prin căsătoriile mixte este pierdut pentru etnicul nostru. Pierderea este pur cantitativă în cazul înzestrărilor medii. O pierdere calitativă avem în cazul înzestrărilor supra-medii.

A treia categorie cuprinde căsătoriile cu streini din afara granițelor. Majoritatea persoanelor care contractează asemenea căsătorii aparțin cercurilor intelectuale și păturei suprapuse într'un mai des contact — de ordin intelectual, economic sau politic — cu țările streine. Cele mai defavorabile pentru etnicul nostru sunt căsătoriile femeilor noastre în străinătate. La pierderea numerică se adaugă una mai grea de ordin calitativ. Media valorii biologice a acestor femei este hotărât deasupra mediei populației noastre generale și deasupra mediei chiar a burgheziei. Procesul invers, intrarea streinilor prin căsătorie în etnicul nostru menține valabilitatea enunțării, cu condiția ca streinii — și în asemenea cazuri elementele streine sunt aproape exclusiv femei — să fie de origine indo-europeană. Evident, compensările devin câștiguri de ordin etnic cu atât mai mari, cu cât la valoarea biologică personală se adaugă calitatea bio-etnică a țării de origine. *

Din punct de vedere numeric, calitativ și social, pierderea femeilor noastre căsătorite în străinătate se compensează în parte prin căsătoria la noi a femeilor streine. Aprehenziunile de ordin politic sunt anihilate într'o măsură cu mult mai mare ca în cazul căsătoriilor mixte din categoria precedentă (a II-a). Această parte din tema noastră e departe de a fi epuizată cu aceste scurte înseelări. Dar discriminarea suficientă și schițarea unor soluții în problema amestecului etnic — pe care nu-l dorim sub nici o formă, nu numai sub forma periculoasă — ne-ar scoate din cadrul impus. Pentru cine ar fi nedumerit de poziția noastră, amintim că oamenii de știință din Germania au recomandat celui mai preocupat stat de purificarea etnică să nu pună restricțiuni la încetățenirea streinilor de valoare. Guvernul a și reglementat soluția. Un strein bine înzestrat poate deveni cetățean german în 2—3 zile dela sosirea lui în Reich, după ce a fost exa-

* Conștiința acestui fapt l-a făcut pe acel mare român, care a fost Drul Istrate să îndemne în diferite prilejuri finerul nostru de a se căsători cu tinere alese de un anumit neam, pe care el obișnuia să-l și indice. Pentru el, sacrificiul de ordin social impus elementului feminin autohton era compensat prin câștigul biologic categoric implicat prin asemenea căsătorii cu elemente selecționate dintr'o etnie bine înzestrată.

minat și a obținut un aviz favorabil dela oficiul rasial competent. Celelalte considerente de ordin social sau politic rămân deci pe un plan secundar față de prioritatea principiului biologic. Germanii știu cât datorește cultura lor hughenoșilor isgoniți de persecuțiile religioase din Franța. Ei știu mai exact ca francezii ce pierdere definitivă, ireparabilă pentru Franța au însemnat acele emigrări, după cum englezii își dau seama cât datorește industria și economia engleză aceluiași imigranți hughenoși. Războiul nu-i singura formă de sinucidere colectivă. E drept, că și războiul implică măcinarea celor mai înzestrate elemente din întregul popor. Dar persecuțiile religioase și politice în trecut au fost savant adaptate în vederea exterminării tocmai a celor mai proeminente elemente sociale.

Zusammenfassung. — I. Făcăoaru: *Völker und Rassenmischung im Rumänien*. In der Fortsetzung seines Hauptthemas, „die biopolitische Aufgabe der Anthropologie in dem Staate“, schliesst der Verfasser folgendes:

1. *Volk und Rasse sind scharf zu trennende Begriffe.*

2. *Die Erkenntnis der Ungleichheit verschiedener Völker und Rassen auch innerhalb unserer Staatsgrenzen fordert die Feststellung der tatsächlichen biologischen Hierarchie und die entsprechende soziale und politische Regelung des Minderheitenproblems bei uns.*

3. *Mit den historischen Minderheiten wird Rumänien ein Auskommen finden. Für die Minderheiten zweiter Kategorie, die aussereuropäischer Herkunft oder mit asiatischen Elementen stark gemischt sind, ist eine Regelung dringend notwendig. In dieser Kategorie sind: Zigeuner, Tataren, Türken und Juden.*

Bibliografie.

1. Făcăoaru I.: *Inteligența unei colonii de țigani*. Comunic. Soc. Rom. Antr. 15. Ian. 1934.
 2. „ „ *Experimentelles Studium über das Verhältnis zwischen Rasse und Intelligenz*. Comunic. Congr. Intern. Antr., Sept. 1937.
 3. Manuilă S. și Georgescu D. C.: *Populația României*. București, 1938.
 4. Pittard E.: *Les Tziganes ou les Bohémiens*. Genève, 1932.
-

Socialantropologia ca știință pragmatistă.

1. Biopolitica migrațiunilor etnice.

Deplasările populației noastre periodice sau definitive nu pot fi lăsate la voia întâmplărei fără prejudicii pentru corpul etnic. Exodul populației rurale spre oraș, imigrările și emigrările constituie un proces bioetnic de mare însemnătate pentru viața comunității naționale.

Controlul acestui proces nu poate rămâne pe plan politic ca până acum. Indiferent nu ne poate fi, iar soluțiile lipsite de baze științifice sunt multiple și arbitrare. Acestea se schimbă după concepția de guvernare ca steagul după vânt. Dar legile vieții sunt unice și imuabile. Soluționarea adecvată nu poate fi decât emanația realității însăși.

Improvizările și construcțiile oportuniste și speculative, trebuie să facă loc normelor biopolitice elaborate în temeiul datelor experimentale. Instituțiile științifice propuse zadarnic de către Profesorul I. Moldovan în răstimpul celor două decenii — Institute eugenice, Academii biopolitice sau Facultăți etnologice — au între altele și acest scop. Instituția ce va studia aspectul bioetnic al poporului nostru va avea de dat printre primele răspunsuri și pe acestea de domeniul socialantropologiei:

1. Ce urmări are exodul populației rurale la oraș pentru elementele migratoare și pentru comunitate?
2. Care este ierarhia înzestrării biologice a elementelor imigrate la noi și a etniilor cărora le aparțin.
3. În baza rezultatelor stabilite, ce criterii se impun, în privința cifrei admise la imigrare?
4. Care este ierarhia valorii și înrudirii biologice a fraților noștri dinafara granițelor?
5. Ce norme biopolitice trebuie aplicate pentru încetățenirea conaționalilor dinafara granițelor și pentru streini?
6. După ce criterii se va îngădui pe viitor emigrarea conaționalilor din țară?

Investigațiile antropologice și etnologice ar îngădui să se pună în întregul ei problema repatrierii românilor dinafara hotarelor. Din cei peste 1 milion de români ar veni în țară cel puțin jumătate din ei. Gândul n'are nimic utopic. Cu mai puține mijloace ca noi, Republica turcă și Grecia au procedat între anii 1922—24, la cel mai

mare schimb de populație cunoscut în istorie. Au trecut din Grecia în Asia 350 000 de turci, iar din Asia în Grecia 1 400 000 de greci, cari au dat un mare avânt economic orașelor elene în preajma cărora au fost colonizați. Dacă din motive financiare am voi să limităm numărul repatrierilor, cu cifra de aproximativ 250 000 de suflete am aduce în țară pe cei mai bine înzestrați dintre conașionalii opriți. E o cifră mică în raport cu posibilitățile noastre.

Cu o aspră consecvență ar trebui să aplicăm principiile selective în reglementarea imigrărilor. Discriminarea biologică ar trebui să aibă o valabilitate pe deasupra contingențelor politice. Conașionalul emigrant sau streinul imigrant, venit cu gândul de a se contopi cu comunitatea românească, nu sunt simple numere egale, pentru ca valoarea lor să fie neglijată ca până acum, așa cum ne-au deprins ideile iluminismului. *) O acțiune rasială curativă ar compensa parțial măcar greșelile trecutului. Acțiunea preventivă ar putea începe de aici înainte. Acest rost l-ar putea avea o instituție anume, indiferent dacă s'ar numi *Institut sau Oficiu demografic* ori dacă în cadrul instituției s'ar crea o *Secție pentru studiul emigrărilor și al imigrărilor* din punct de vedere biopolitic.

Ocolim istoricul acestei probleme și discuția cadrelor ei. Aminăm doar acțiunea pozitivă în această privință a Italiei și a Germaniei și pe aceea negativă (anti-biopolitică) a Franței. Proporția amestecului rasial din Franța își arată de pe acum urmările profund dăunătoare. Și Statele Unite au de suferit erorile trecutului. Acolo găsim alături de formele cele mai superioare ale civilizației și cele mai urite simptome ale vieții sociale, cari degradează noțiunea de om și de civilizație. A trecut timp până ce conducătorii lor spirituali au descifrat primejdia și nici după aceea n'au găsit energia consecventă de a o înlătura radical. Dar ei cel puțin au încercat prevenirea și sunt pe drum bun.

În anii de după război, americanii au tras învățăminte din experiențele înlesnite de campania lor. Au comprimat imigrările în așa chip, încât practic au fost treptat interzise. Cifrele admise pentru diferite țări variază nu în raport cu populația lor, ci cu valoarea biologică a acestora și cu înrudirea rasială. Prin legea din 1921, au fixat fiecărei țări o anumită cotă. Exprimând la mia de locuitori aceste

*) Filosofi sec. XVIII au combătut cu multă abilitate și pasiune spre a impune principiile egalității naturale. Toți oamenii se nasc egali, trebuie să se bucure de aceleași drepturi și merită un respect egal. Ei au impus acest principiu în Franța ca pe o axiomă. Cam pella 1780 el era acceptat peste tot și în Germania.

cote pentru câteva țări, ele sunt în ordine descrescândă următoarele: Norvegia 4.3, Suedia 3.2, Anglia 1.7, Danemarca 1.6, Germania 1.1, Franța 0.1, Spania 0.03, etc. Norvegienii au o cotă mai mare: de 143 de ori ca spaniolii și de 30 de ori ca francezii. Suedezii au o cotă mai mare de 107 ori ca spaniolii și de 23 ori ca francezii. Englezii sunt mai numeroși de 57 de ori ca spaniolii și de 12 ori ca francezii. Potrivit legii din 1924 cifrele de imigranți fixate în 1927 erau pentru Norvegia de 6453 (2.3 ‰) și pentru Rusia de 2248 (0.02 ‰). Așadar, norvegienii admiși la imigrare sunt de 115 ori mai numeroși ca rușii și de 3 ori mai numeroși ca germanii. Suedezii sunt de 79 de ori mai numeroși ca rușii și de 2 ori mai numeroși ca germanii. Comparația numai a câtorva țări ne dă o vagă idee despre ierarhizarea etniilor europene din punct de vedere al biopoliticei americane.

Țările conștiente de pericolul amestecului rasial necontrolat nu trebuie să repete cu prețul dispariției lor generozitatea Eladei și a Romei. Popoarele cari au adoptat principiul asimilării au dispărut definitiv din istorie. Corcirea cu noroade inferioare le-a exterminat mai activ decât războaiele, epidemiile și cataclismele naturii la un loc. Grecii de azi au desigur multe din însușirile filozofilor sau ale atâtor barbari suprapuși cu cari s'au corcit și de cari au fost biologic covârșiți, dar nu mai au nimic din cea mai superioară formă a genialității străbunilor lor eleni. Tot prin corcire hoardele asiato-africane au anihilat pe cel mai nobil dintre popoarele existente până azi — pe romani. Singurul popor antic care și-a menținut ființa lui biologică până în zilele noastre este poporul evreu. Și asta în ciuda celor mai nefavorabile împrejurări politice. Miracolul se datorește unui singur factor: exclusivismului rasial, care l-a ferit de amestecuri etnice.

2. Metoda selectivă în colonizările și împrăștiările agricole.

Locul minorităților de a doua categorie trebuie să fie ocupat dreptat de conaționalii vrednici, dar lipsiți de pământ și de cei peste un milion de frați dinafara granițelor țării. Colonizările ca și împrăștiările agricole trebuie organizate pe baze științifice. În primul rând e necesară determinarea eficienței sociale și economice a viitorilor coloniști și împrăștiăriți. Înălțurarea tradiționalei improvizări va cruța statului risipa inutilă a mijloacelor sale. Calitatea de român nu dă ea singură dreptul la sacrificiile statului, fără ca el să aibă în schimb nici un fel de contra-valoare în viitor. Mobilul imigrărilor la noi a frașilor noștri dinafară granițelor nu-i același pentru toți, întocmai cum

valoarea lor biologică nu poate fi identică. Printre acești conaționali sunt oameni vrednici de toată dragostea și sacrificiile noastre, mânăți spre patria mamă de simțăminte frumoase, de iubirea de neam sau de simțul independenței.

Dar printre ei pot fi și oameni fără aceste merite, inutili și chiar mai rău decât atâta. De cele mai multe ori pleacă de acasă cei săraci, spre a-și încerca norocul unui trai mai ușor aiurea. Acești oameni provenind din părinți săraci, nu vor face nici în altă parte multă ispravă. Vor rămâne ceea ce au fost înaintașii lor apropiați: săraci predestinați prin deficiența însușirilor lor ereditare. Cu oricâte ajutoare din partea statului, ei vor recădea în sărăcie.* Cauza stărei lor economice este, în aproape totalitatea cazurilor, nu de ordin extern ci de ordin intern. Gospodarii înstăriți și fiii acestora sunt cei mai nimeriți pentru colonizări. Ar fi elementele, cari s'ar ridica repede în noua așezare la nivelul economic, pentru care ei sunt investiți prin naștere. Dar tocmai bunii gospodari și urmașii acestora pleacă mult mai greu. Aceștia nu-și părăsesc ușor gospodăria lor înfloritoare, spre a emigra în ținuturi necunoscute din motive sentimentale, chiar atunci când ei sufăr sub stăpânirea streină. Noi tocmai de acest soi de oameni avem nevoie. Din categoria celorlalți avem destui în țară, și nu-i nevoie să-i mai aducem de aiurea, dându-le înlesniri. În schimb sacrificiile statului vor fi plătite și răsplătite, dacă vor fi descoperite și promovate elementele destoinice. Statul face sacrificii să aibă cereale alese, pomi fructiferi de soi, animale de rasă, dar neglijează omul, deși de el depinde valorificarea tuturor celorlalte bunuri.

Clasificarea oamenilor după calitatea lor prezintă mai puțin inter-

* În multe sate au fost împroprietăriți la noi numai locuitorii săraci. Ei au deținut la un moment dat prin împroprietărire mai mult pământ ca mulți săteni mijlociași sau fruntași înainte. În decurs de câțiva ani ei au recăzut în sărăcia lor inițială. Ogoarele au fost vândute, pierdute în vreun fel oarecare, prost lucrate sau complet neglijate. În satele distruse de război (și un exemplu e Muncel-Putna) unii dintre bunii gospodari n'au primit ca statul să le refacă locuințele. Au preferat să-și refacă gospodăriile cu propriile lor mijloace, în speranța că vor primi dela stat despăgubirile în bani, la cari aveau dreptul și cari fuseseră fixate de tribunale. N'au mai primit nici un ban. Asta nu i-a împiedecat să-și revină la cuantumul averii anterior dezastrului și pe abocuri să-l sporească chiar. În mare, fenomene economice identice se cunosc din viața multimilionarilor în domeniul industrial sau comercial. Rămăși complet săraci printr'o împrejurare independentă de priceperea lor, reîncep munca și în câțiva ani își refac averea pierdută. Ineitatea aptitudinilor, ereditatea și condiționarea lor rasială au o parte covârșitoare în aceste fenomene de ascensiune economică, dacă nu una exclusivă.

res decât bonitarea* terenului cultivabil sau a animalelor domestice. În țările occidentale bonitarea terenurilor și inventarierea calității solurilor este o operație demult terminată. Asemenea metode se aplică pe alocuri și în țara noastră ca în județul Ilfov sau în Ardeal.

Utilitatea acestor inventarii agricole este apreciată just de toată lumea, dar se consideră utopică inventarierea capitalului uman. Omul dă lucrurilor valoarea lui proprie și totuși determinarea variațiilor lui rasiale interesează mai puțin ca animalele lui domestice, ca plantele lui sau ca terenul său de cultură.

S'a păcătuțit cu prilejul reformei agrare. S'au risipit considerabile bunuri, așa cum am risipit și înainte și după aceea. „Reforma agrară ar fi fost o unică ocazie pentru a selecționa și a favoriza elementele cu calități biologice superioare“. (3, p. 51). „Elita biologică“ cerută în 1926 de Profesorul Moldovan nu s'a constituit în împrejurarea cea mai favorabilă, pentru că acel „nou etalon, singurul real, în judecarea valorilor umane“ nu s'a aplicat atunci, cum nu s'a aplicat nici mai târziu. S'au risipit averi imense pe mâna atâtor leneși, inapși pentru cea mai primitivă formă de agricultură. S'au împroprietărit până și țigani. Cum aceștia sunt în medie inapși pentru agricultură, s'au întâmplat și cazuri din acestea, când unul și-a vândut lotul spre a și cumpăra o maimuță.

Un studiu științific conștiincios (inițiat spre a cunoaște realitatea dela noi, exact așa cum este și nu spre a ne lăuda în fața străinătății cu cel mai inteligent și mai bun gospodar din lume) ne-ar fi ferit să repetăm aceleași greșeli după 14—15 ani dela prima experiență. Înțeleg, că acest studiu de mare răspundere nu-l puteau face nici politicienii nici funcționarii. Lipseau specialiștii? Un stat prevăzător putea să și-i creieze. A governa înseamnă a prevedea. În loc de asta, vechile regimuri au procedat la colonizări — cei în drept știu unde — iar fără bază serioasă și fără criterii științifice. Era firesc ca rezultatul să fie identic. Înființarea unui organ de studii și cercetări, cum ar fi fost *Oficiul colonizărilor* ne-ar fi dat principiile de organizare a întregii activități pe baza rezultatelor științifice. Populația dinafara granițelor dispusă să imigreze la noi ar fi în prealabil cercetată și clasi-

* Prin bonitarea pământului se înțelege în agronomie determinarea valorii pământului după calitatea și rentabilitatea lui agricolă (Dr. Amilcar Vasiliu). Bonitarea animalelor domestice este clasificarea lor după un anumit sistem de puncte. Prin inventarierea calității solurilor se înțelege bonitarea, stabilirea valorii economice și introducerea acestor valori în registrele cadastrale. În Prusia bonitarea s'a legiferat și aplicat încă din 1861. Bonitarea umană a început din 1933.

ficată din punct de vedere al valorii biologice. Cercetarea în vederea clasificării s'ar face pe teren, în mediul în care persoana a trăit, spre a se putea obține toate datele personale și genealogice trebuitoare. Persoanele dispuse a imigra la noi ar fi clasificate în cinci sau mai simplu în trei categorii: 1. elemente valoroase, 2. mijlocii și 3. elemente inferioare. Locuitorii din ultima categorie ar fi cei „respinși”. Din cercetările personale știm, că cele două categorii extreme, elementele valoroase și elementele inferioare, conțin fiecare cam câte $\frac{1}{4}$ din total, așa încât $\frac{1}{2}$ din întreaga populație rămâne în categoria mijlocie. Întinderea ogorului și limitele mijloacelor ce li s'ar pune la dispoziție ar fi determinate în raport direct cu calitatea biologică a coloniștilor. Cu cât discriminarea va fi mai amănunțită și mai severă cu atât mai fericite vor fi rezultatele. Sentimentalismul n'are ce căuta aici. Fără o aspră consecvență întregul plan ar fi compromis. Filosofia părinților, cari privesc cu aceeași ochi pe fiul nevrednic ca pe cel vrednic, cari înzestrează deopotrivă pe amândoi, „pentru că amândoi sunt copiii lor” trebuie complet eliminată din principiile de guvernare. Numărul admis la imigrare trebuie determinat nu de mijloacele statului, ci exclusiv de calitatea solicitanților. Niciun colonist de calitate mijlocie nu trebuie admis în țară, până nu s'ar fi epuizat numărul elementelor superioare mai întâi. Cei „respinși” (din ultima categorie) n'ar fi admiși sub nici un cuvânt.

Criteriile clasificării sunt complexe și discuția lor trebuie făcută aparte. Ele se pot elabora pe o bază perfect obiectivă și justă, așa încât arbitrarul să fie eliminat, practic în întregime. Pregătirea cercetătorilor nu prezintă dificultăți. Totuși, selecționarea acestui personal va fi cel mai greu lucru. Ne trebuie specialiști, dar și mai mult decât atât. Acestora li se cere să fie însuflețiți. Și mai presus de toate, conștiințioși, integri. Valoarea lor o dă nu numai aptitudinea lor științifică, ci și simțământul lor de solidaritate națională, imbinat cu o neînțeleasă consecvență.

O altă dificultate ar putea veni din partea țărilor în cari avem o populație română masivă. Logic e ca aceste state, să înlesnească studiul și emigrarea minorităților lor. Precedente există. Studiile antropologice au fost îngăduite cercetătorilor streini în toate statele cari ne interesează: în Jugoslovania, în Bulgaria, în Grecia și în Albania.

Aceleași metode sunt aplicabile în împrăștiarile și în coloniștirile cu conaționali în interiorul țării. Și fără asta, sistemul de selecțiune trebuie experimentat și pus la punct folosind populația din țară. Din mai multe motive e util să cunoaștem nivelul biologic al întregii

noastre populații. Dacă mijloacele nu vor îngădui lucrul dintr'o dată, se poate recurge la metoda eșantioanelor. Amănunțele organizării vor fi precizate atunci, când problema va deveni actuală. În orice caz, acțiunea va trebui să se înceapă cu minoritățile de a doua categorie.

3. Antropologia și originea noastră etnică.

În politica națională, revine antropologiei sarcina de a lămuri cel puțin câteva din chestiunile mai însemnate privind drepturile noastre politice asupra pământului ce stăpânim și asupra altor pământuri, pe cari nu le stăpânim. Cu excluderea oricărui gând imperialist, trebuie să privim și sub acest unghi problema românilor din afara hotarelor, arătând altora cari trebuie să știe, că dacă nu tindem la lărgirea hotarelor cum ar cere echitatea, restrângerea drepturilor noastre ar fi în justă. Se impune atunci ca :

1. În baza studiilor osteometrice să se facă valorificarea documentară a întregului material antropologic descoperit în țară cu prilejul săpăturilor arheologice, care în prezent sau rămâne nestudiat sau e distrus, așa cum avem dovezi din mai multe părți.

2. În baza cercetărilor pe viu : dacă înruderile dintre grupele etnice implică asemănări somatice și în ce limite. Dacă sunt valabile criteriile antropometrice și somatoscopice în discriminarea grupelor etnice de la noi.

3. Dacă este sau nu posibilă tipizarea structurii rasiale a grupelor etnice din țara noastră și care e sensul variației lor.

4. Măsura valabilității criteriilor biologice pentru stabilirea apartenenței și a originii etnice, independent de orice alți factori nebiologici.

5. Limitele unității, respectiv sensul variației structurii rasiale a insulelor de români, din mijlocul altor neamuri și acțiunea amestecurilor lor cu alte neamuri. Comparații între structura psihologic-rasială a românilor de pretutindeni.

Asemănarea și uneori indentitatea folklorului și a artei populare găsite la românii risipiți printre alte popoare constituie criterii însemnate pentru explicarea înruderii lor etnice. Scepticismul sau interesul pun uneori pe seama împrumuturilor asemenea manifestări ale sufletului etnic, împotriva evidenței. Că e vorba de vrânceni, de aromâni, de maramureșeni, de istro-români sau de valahii carpaților moravi, vieța lor ciobănească păstrează nu forme generic umane, ci specific valahe, în pofida atâtor secole și a distanței ce-i desparte de matcă. Cabalaica valahilor mai săraci din vechea țară o întâlnim, de pildă, la valahii moravi cu excluderea ei la neamurile înconjurătoare. De asemenea caracteristică la acești valahi este sculptura în lemn pe obiectele lor ciobănești. Dacă la unitatea specificului psihic s'ar adăoga unitatea specificului somatic, concluziile etnologice s'ar impune cu o evidență, care n'ar mai putea fi contestată de nimeni. Lămurirea unor probleme

etnice obscure, unele foarte obscure, este necesară nu numai pentru opinia publică dinafara țării, dar pentru noi. Pentru statul nostru învestigajiile în direcțiile menționate sunt mai necesare ca pentru oricare alt stat, din motivele știute.

Firește că se poate amâna considerarea acestor lucruri, cum am făcut și până acum, oricare ar fi interesul lor, oricare necesitatea lor. Absorbiți de lucruri numai în aparență esențiale, obișnuiți cu viața „dela mână pân' la gură“, neglijăm unele fronturi socotite fără nici o importanță, dar cari folosite și organizate ar deveni bastioanele morale ale ființei noastre etnice. Nu ajunge enunțarea „să fim tari“ spre a fi așa. În iluzia despre el a celui optimist peste măsură poate sta propria lui pierzanie. Nici chiar tăria reală nu-i deajuns. Însăși popoarele mari nu pot neglijă opinia publică. Justificarea politică, socială și culturală e azi un element indispensabil existenței statului. Neglijarea acestui element se răsfrânge asupra întregului popor, cu sau fără drept. Sub acest raport poporul român este nedreptățit. Că dușmanii dinăuntru și prietenii lor dinafară întrețin o atmosferă defavorabilă țării noastre, nu poate mira pe nimeni. Surprinzătoare e însă contribuția unor cercuri științifice la plâsmuirea unei opinii defavorabile nouă. E bine ca atacurile împotriva noastră de pe acest front să fie cunoscute și la noi.

4. Structura rasială a românilor și opinia occidentului.

Despre structura și originea rasială a poporului român vorbește pentru prima oară sociologul și antropologul american Ripley în cartea lui de circulație mondială : *The Races of Europe*. În răstimpul primilor decenii ale secolului nostru cartea lui a fost consultată în lumea sociologilor, antropologilor și a istoricilor, cu creditul convenit unei autorități în problema raselor europene. Ripley ne-a făcut onoarea să se ocupe de noi în legătură cu originea și valoarea rasială a popoarelor balcanice și a celorlalți vecini. La pag. 410 (4) dă 2 tipuri de români, un bărbat și o femeie, ambii din județul Hunedoara. Așteia reprezintă, după el, tipul rasial al poporului român. Nu numai că ambele persoane sunt de rasă alpină, dar sunt și tipuri extreme din lotul minus-variantelor acestei rase. Bărbatul poartă o căciulă mare lăsată pe ochi și cozi femeiești. Ambele tipuri sunt primitive și de o urîțenie record. Contrastul e și mai izbitor prin așezarea românilor între două perechi de bulgari și greci, aleși pe sprânceană. Așteia sunt tipuri extrem de armonioase și n'au nimic a face cu media populației lor. Grecii sunt cu multă probabilitate intelectuali în costum

național. Ripley dă și tipuri de maghiari, bine selecționate la pp. 39,228 și 433. Sunt în total 5 persoane cu 9 fotografii. Nici unul din aceste tipuri nu-i de rasă alpină. Din cele 5 persoane, 4 sunt săcui și cu toate acestea ei reprezintă tipurile rasiale maghiare.

Până aici lucrurile nu prezintă nici o gravitate. Să admitem că autorul nu putea dispune de mai multe tipuri de români din același județ, din alte județe transilvane și mai ales din regatul liber, așa cum ar dicta oricui o regulă elementară metodologică. Trecem peste procedeul incalificabil, când e vorba de un om de știință, de a voi cu orice preț să tragă concluzii cu privire la componența rasială a unui popor, când n'are la îndemână nici măcar un minim de date sigure; când nu dispune decât de fotografia întâmplătoare a unui singur bărbat și a unei singure femei. Trecem și peste metoda uluitoare de a induce pe cititor în eroare, făcându-l să creadă că rasa alpină este singura componentă rasială a populației românești. Ca și când s'ar putea concepe undeva un grup etnic alcătuit dintr'un singur element rasial.

Cu totul inexplicabilă e atitudinea lui tendențioasă, de a trece la considerațiuni antropologice și istorice pe baze așa de șubrede. Așa, el găsește multă asemănare între bulgarii cu fața lungă-ovală, „probabil dolicocefali“, cu grecii de aceeași factură morfologică. De altă parte „contrastul lor facial (al bulgarilor) cu românii cu cap larg și fața pătrată... (cum reiese din fotografii) este foarte marcat“ (4, p. 246).

Păreră autorului despre unguri e analoagă celeia despre bulgari și greci. „Din portretele prezentate și din celelalte date ale noastre, se vede că ungurii sunt un popor izbitor de frumos și bine dezvoltat. Trăsăturile fiziognomice sunt regulate, nasul și gura bine conturate“... „unul din cele mai frumoase tipuri din Europa“ (4, p. 433). Iar pentru atenuarea originii lor finice, emite ipoteza arbitrară, după care ungurii ar fi fost numai 1/8 fini năvălitori, față de 7/8 populație autohtonă de rasă alpină, cu care ei s'au amestecat ulterior (4, p. 435).

După ce Ripley „descoperă“ că ungurii de azi sunt aproape în totalitate de origine indo-europeană mai rămânea de stabilit două fapte: originea asiatică a românilor și prioritatea ungarilor în Dacia. În această formă, teoria i-ar fi îngăduit întreaga libertate pentru anumite considerațiuni politice în favoarea protejaților lui. Intr'adevăr, aici s'a și ajuns. Prima parte a acestei performanțe științifice n'a făcut-o el. În schimb s'a încumetat a o face Keane (2). Ocupându-se de viața popoarelor balcanice, cari au trecut târziu la viața agricolă, Keane spune: „viața nomadă a românilor este prin ea însăși așa

cum arată Peisker, o refutare a descinderii lor din coloniștii romani și indică originea lor central-asiatică (2, p. 531 și u.). Ușurința cu care se emit ipoteze în unele domenii, ne obligă la reprezentarea vulgară a unui pierde-vară neastâmpărat, pe care-l prinde cheful de a trebălui cum îi trece prin cap într'un sat fără câini.

La rândul său, Ripley se ocupă de a doua parte a ipotezei. El îmbrățișează ca pe un adevăr indiscutabil teza cunoscută, după care românii au imigrat în Dacia venind din sudul Dunării. Cum această migrațiune se producea prin socolele XII și XIII, românii no-mazi au venit în Transilvania, după ce ungurii ocupase anterior această provincie. Ba încă Ripley a descoperit și cauza imigrațiunii românilor în Transilvania și anume, dezordinea din Peninsula Balcanică, provocată de invaziunea turcilor (4, pp. 423 și 430). Să se noteze: românii emigrau în sec. XII din fața turcilor (!) când turcii nici în pragul secolului al XIV nu cuceriseră toată Asia-Mică. Abia în 1353 — dată la care existau deja ținuturi valahe organizate — turcii au trecut Dardanelele, în 1357 au cucerit Galipoli și în 1453 au luat Constantinopolul. Și „așa de parte au pătruns românii în Transilvania, încât au tăiat o considerabilă porțiune din ținutul de limbă maghiară“. Menționează insulele de maghiari supraviețuitori (adică săcuii) și afirmă că „asta e o probă pozitivă că românii au venit după maghiari, cari au fost cei dintâi stăpânitori“ (4, p. 430).

În privința dreptului de stăpânire asupra Transilvaniei, Ripley găsește două motive temeinice, cari îndrituiesc pe unguri să rămână stăpânii acestei provincii. Primul, este poziția geografică, evidentă prin sine însăși. Aceasta îngăduie existența numai a unei singure unități politice în șesul Dunărei. Mai explicit, încorporarea Transilvaniei la Ungaria dă o unitate geografică mai naturală, decât dacă această provincie ar aparține Daciei. Se adaogă la asta preponderența numerică a unguilor. (El se referă la proporția unguilor pe întreaga monarhie și nu la proporția lor în Transilvania). Întinderea rapidă a limbei maghiare față de a celorlalte naționalități o explică autorul în parte prin prolificitatea superioară a unguilor, și în parte prin „adoptarea limbei oficiale de către mulți streini“ (adoption of the official language by many who are of foreign birth, 4, p. 431). „Al doilea motiv pentru care maghiarii sunt îndrituiți a stăpâni întreaga Ungarie este, pentru că acest popor pare să aibă pre-eminența intelectuală“. Pe când minoritarii sunt cultivatori de pământ, maghiarii populează orașele, iar reprezentarea lor în clasele intelectuale este foarte mare. „De sigur că nu s'ar putea afirma un mai bun titlu de suveranitate“ (ibid.).

Ripley a făcut școală. Peste un sfert de secol avem o altă operă răspândită: *The Passing of the great race*, în ediția a 4-a, de Madison Grant. Autorul își propune să precizeze bazele rasiale ale istoriei europene. În cadre și mai largi ca predecesorul său și pe baza unor date mai noi și mai complete, el s'a ocupat de originea și de valoarea rasială a popoarelor europene. Găsim aceeași erudiție și la Grant, dar el se simte mai mult în specialitate ca Ripley. Ceea ce-l deosebește mai ales de predecesorul său, este direcția eugenică dată lucrării lui, în care judecățile de valoare asupra raselor și popoarelor abundă. Sub inspirația datelor false cu privire la compoziția rasială a poporului român din cartea lui Ripley, Grant repetă eroarea predecesorului său, afirmând că „mari porțiuni din România este de complexiune rasială alpină” (1, p. 65). În harta rasială a Europei, România este populată exclusiv de rasa alpină, cu excepția unei fâșii în Dobrogea, populată de rasa mediterană. Așadar numai Dobrogea are un mic lot de elemente rasiale ceva mai nobile... Valahii sunt traci, cari, au adoptat limba latină în primele secole ale erei noastre. Au păstrat-o și sub dominația bulgară începând din secolul al VII, iar în secolul al XIII au trecut Dunărea, întemeind Valahia Mică și Valahia Mare. De acolo s'au împrăștiat în Transilvania și un secol mai târziu în Moldova. Antropologia — continuă Grant — nu sprijină teza, după care românii ar descinde din latini: fizicește populațiile române de pe Dunăre și din Pind nu diferă întru nimic de vecinii lor de toate părțile (1, p. 264). Procesul de absorbțiune al unei etnii de către alta este bun sau rău — spune Grant — exact în proporția valorii relative a culturii și a rasei celor două grupe. Și pentru că poporul român aparține rasei alpine (așa cum a stabilit Ripley) — destinul său — ca și al altor popoare inferioare — e dinainte condamnat. Textual: „lumea nu va fi mai bogată în civilizație cu o Cehoslovacie independentă sau cu o Românie mărită; dar dimpotrivă, o națiune maghiară destul de tare spre a rămâne singură, o Finlandă de sine însuși sau reunită la Suedia, sau o Grecie mărită ar spori puternic forțele cari conlucrează, pentru o bună conducere și pentru progres”. (1, p. 59).

Seria erorilor o continuă până și o publicație recentă, foarte scrupuloasă, cum e Marea enciclopedie Brockhaus (1928—1935). De altfel e singura enciclopedie care atinge problema compoziției rasiale în diferite țări, la capitolul populației. Despre noi găsim că „în părțile muntoase predomină rasa alpină și rasa dinarică. În Sudul țării se află un lot puternic de rasă mediterană...” (5, Vol.

16, p. 194). După această repartitie rasială, nu adaugă nimic despre celelalte elemente. În compoziția rasială a bulgarilor, enciclopedia găsește dimpotrivă, că rasele predominante sunt: rasa nordică, est-baltică (întă, blondă?) mediterană și dinarică (5, Vol. 3, p. 492). Propriile noastre date sunt și aici cu totul altele, ca și în cazul poporului român.

5. Conștiința etnică și pragmatismul antropologic.

Ar fi poate necesar să confruntăm realitatea cu erorile grave și interpretările menționate lipsite de echitate și de un elementar simț critic. Antropologia românească nu dispune de un material reprezentativ pentru întreaga țară, dar datele existente pot contribui să punem în lumină, de o parte netemeinicia unor afirmații subiective, de alta adevărul. Renunțăm, pentru că această critică ne-ar cere ea singură un spațiu, de care nu dispunem. Ar fi mai indicat poate să punem lucrurile la punct într'o revistă engleză de specialitate.

De sigur, existența neamului nostru nu depinde de opinia erudiților streini. Totuși ele stânenesc. Aceste opinii sunt și mai supărătoare, când spre cauze fundamentale autorii lor se folosesc de date științifice — aparent! — în realitate pseudoștiințifice. Faptului în sine i se adaugă o împrejurare politică, de care e bine să ținem seamă. În Statele Unite, oamenii de știință se bucură de un mare prestigiu. Știința, are acolo o influență covârșitoare în orientarea principiilor de guvernare. Principiile restrictive în politica imigrărilor introduse prin legile dintre anii 1881 și 1924 au fost formulate de către eugenisti și antropologi. La fel a fost cu legiferarea eugenică, cu alcoolul și cu organizarea vieții sociale a învățământului și a armatei. Proporția cetățenilor admiși la imigrare are pe lângă aspectul etic jignitor pentru popoarele vizate de restricții severe și un aspect economic resimțit direct de cetățenii și de statul respectiv. Gravitatea unor afirmații false sau ale unor critici e în raport cu obiectul lor. Actele de guvernământ bunăoară, regimul politic, conducătorii și toate instituțiile naționale pot fi criticate și chiar condamnate fără mari prejudicii pentru țară. Cu mult mai gravă este stigmatizarea definitivă a unui neam întreg. Multe lucruri ne pot rămâne indiferente. De un singur lucru nu ne putem dezinteresa: de ceea ce reprezentăm noi în ierarhia spirituală a neamurilor. Ar fi un capitol interesant și straniu acela, care ar analiza înlănțuirea cauzală a fenomenelor istorice. De ce împrejurări minuscule nu depinde uneori balanța opiniei favorabile sau

defavorabile și prin asta victoria sau înfrângerea unui întreg popor ! O rezistență în minus sau o prețuire în plus și întregul curs istoric al unei țări ia un alt drum în ceasurile hotărîtoare ale destinului său. A fost așa și în trecut, dar este așa mai ales azi, când guvernele își orientează actele în acord cu opinia publică.

Cu comunitățile e ca și cu indivizii până la un punct. E un semn rău pentru acel care nu reacționează pentru apărarea justiției și a onoarei. A rămâne indiferenți față de aceste erori, ar fi un simptom defavorabil pentru conștiința personalității noastre etnice. Firește, că exagerarea în sens opus este nedemnă de noi și nu mai puțin dăunătoare. Întâmplător, n'avem motive să ne sfiim de nivelul nostru bio-etic. El este singura realitate pe care ne bazuim : întâi ce suntem și pe urmă de unde venim. Această realitate trebuie să vorbească pentru noi. Cunoașterea și afirmarea propriei noastre personalități etnice este o necesitate și o obligație morală. Gradul în care și cunoaște ființa lui etnică, dă unui neam măsura exactă a valorii lui în proprii lui ochi. În cunoașterea de sine un popor își găsește sensul eficienței sale maxime și al siguranței sale spirituale. De aceea, chiar dacă scopul antropologiei n'ar trece dincolo de cunoașterea ființei noastre etnice și rasiale, încă ar fi destul ca locul ei să fie justificat. În realitate obiectivele ei sunt multiple. Dar oricare ar fi direcția și multiplicitatea obiectivelor ei, acestea trebuie să se mențină pe un plan normativ și util. Cunoașterea antropologică sub aspectul purei teorii este dacă nu un lux inutil, cel puțin dispensabilă în situația de acum. Reafirmăm ceea ce am spus cu alt prilej (la Soc. rom. de antropologie) încă de la începutul muncii noastre : liber este oricine să caute în antropologie exclusiv cunoașterea adevărurilor în sine, de valabilitate universală. O asemenea teoretizare pură nu influențează nici viața individuală, nici viața socială. Pentru noi, utilitatea antropologiei și a științelor subsumate ei o dă măsura în care cercetarea, experiența, teoria, gândirea și cunoștința se împletesc cu fapta, practica și acțiunea pentru a conserva și amplifica viața. Obiectul antropologiei nu este individul, ci corpul etnic. Nu ca știință pură își justifică antropologia existența și promovarea ei în stat, ci ca instrument pentru studiul vieții și în serviciul vieții. „Există ceva mai înalt și mai sacru decât toată știința lumii : viața însăși“. La fel cu Chamberlain s'au situat față de știință toți acei gânditori de azi sau din trecut, a căror viață n'a fost anihilată de erudiție. Dar ca primă slujitoare în serviciul vieții etnice, știința noastră nu poate răspunde îndatoririlor ei legată de mâini și de picioare, de după ușă. Nădăjduim că acest lucru va fi în sfârșit, înțeles odată și în țara noastră.

Antropologia de azi este altceva, decât măsurări pe cranii în cripta vreunei mănăstiri. Pentru găsirea adevărului în acest domeniu nu ajunge intuiția — oricât de adâncă ar fi — în intimitatea celor patru pereți. Metoda științei noastre nu-i activitate speculativă la masa de lucru și nici creație artistică de atelier. Mijloacele de care ea are nevoie și caracterul ei metodologic obligă antropologia la dependență completă de stat, indiferent dacă această situație e o condiție favorabilă sau nu. Idealul oricărei științe este să se desvolte liberă. Să nu fie avizată la sprijinul statului, pentru ca neînțelegerea acestuia să nu comprime spontaneitatea omului de știință și să nu-i devieze sensul eficienței lui maxime. Ambianța cea mai prielnică pentru activitatea științifică îl vedem în sistemul instituțiilor filantropice particulare din țările nord-vest europene. Acestea își au modelul în numeroasele fundații din Statele Unite. Decât că, noi n'avem nici mijloacele și nici dispoziția acelor țări pentru promovarea științei. Până ce situația se va schimba — dacă ea se va schimba la noi vreodată — nu rămâne științei noastre altceva, decât să-și ducă existența ei de până acum: nominală ici, diletantă dincoace, umilă și precară dincolo. Dar peste tot scoasă afară din lege — afară din preocupările Statului român.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Zusammenfassung. I. Făcăoaru: *Die Sozialanthropologie als pragmatische Wissenschaft.* In der Fortsetzung seines Hauptthemas: „Die biopolitische Aufgabe der Anthropologie in dem Staate“ weist der Verfasser auf die Ziele der jungen rumänischen Sozialanthropologie hin:

1. Die Bevölkerungsmigrationen innerhalb der Landesgrenzen sowie die Ein- und Auswanderung müssen auf biopolitischen Grundlagen geregelt werden.
2. Die Ansiedlungen sowie die Agrarreform betreffend die im In- und Ausland lebenden Volksgenossen müssen auf Grund des biologischen Wertes derselben durchgeführt werden, nachdem man vorerst die entsprechenden selektiven Methoden ausgearbeitet hat.
3. Die in den abendländischen Schriften verbreiteten Irrtümer hinsichtlich der rassischen Zusammensetzung und Herkunft des rumänischen Volkes müssen auf Grund der genauen anthropologischen Angaben abgelehnt werden.
4. Die sozialanthropologischen Bestrebungen und der Zweck der Anthropologie überhaupt sollen pragmatistisch und humanistisch orientiert werden.

Bibliografie.

1. Grant, M.: The Passing of the great race. London, 1925, p. XXXII + 476
2. Keane, A. H.: Man Past and Present. Cambridge, 1920.
3. Moldovan, I.: Biopolitica, Cluj 1926.
4. Ripley, W.: The Races of Europe. A Sociological Study. London, 1900, p. XXXII + 624.
5. Der grosse Brockhaus. 21 Vol. 1928—1935.

Tabla de materii.

	<u>Pag.</u>
I. Antropologia în țările de cultură	2
Stadiul cercetărilor antropologice în țara noastră	14
Rezumatul	12
II. Rolul antropologiei în cultura și viața socială	16
Unde să i se facă loc antropologiei ?	20
Titulatura instituției antropologice	25
Rezumatul	27
III. Amestecul rasial și etnic în România	29
Asimilare sau segregare ?	30
Biopolitica minorităților noastre	34
Rezumatul	40
IV. Socialantropologia ca știință pragmatistă	41
Biopolitica migrațiunilor etnice	41
Metoda selectivă în colonizările și împroprietăririle agricole	43
Antropologia și originea noastră etnică	47
Structura rasială a românilor și opinia occidentului	48
Conștiința etnică și pragmatismul antropologic	52
Rezumatul	54